

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЗНАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ
II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
З ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

20-22 квітня 2018 р.

м. Черкаси

Черкаси

2018

УДК 330.1 (063)
ББК 65.01

Наукові засади розвитку знань економічної теорії : Збірник тез наукових робіт учасників II Міжнародної науково-практичної конференції 20-22 квітня 2018 р. [Електронний ресурс] / відп. ред. І. О. Журба; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2018. – 65 с. – Назва з титульного екрана.

Зам. № 18-229

Обл.-вид. 4,1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАУКОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ
ЗНАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
НАУКОВИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ
II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

20-22 квітня 2018 р.

м. Черкаси

**Черкаси
ЧДТУ
2018**

УДК 330.1 (063)
ББК 65.01

Організаційний комітет конференції

Григор О. О.	Голова оргкомітету, к. н. держ. управління, ректор Черкаського державного технологічного університету
Демиденко В.В.	заступник голови оргкомітету, к.е.н., доцент, декан факультету економіки та управління
Бєлов Б. О.	к.е.н., доцент, заступник директора департаменту освіти та гуманітарної політики Черкаської міської ради
Давиденко Н. М.	д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Національного університету біоресурсів і природокористування України
Дерій Ж. В.	д.е.н., професор, завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки Чернігівського національного технологічного університету
Семененко Т.	заступник директора з інформаційної роботи та медіа технологій навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС», доцент кафедри теоретичної та прикладної економіки
Журба І. О.	к.е.н., завідувач кафедри соціального забезпечення Черкаського державного технологічного університету
Тернова Л. Ю.	к.е.н., доцент кафедри соціального забезпечення Черкаського державного технологічного університету, член-кор. Української технологічної академії

Наукові засади розвитку знань економічної теорії: Збірник тез наукових робіт учасників II Міжнародної науково-практичної конференції 20-22 квітня 2018 р. [Електронний ресурс] / відп. ред. І. О. Журба; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2018. – 65 с.

Научные основы развития знаний экономической теории: Сборник тезисов научных работ участников II Международной научно-практической конференции 20-22 апреля 2018 [Электронный ресурс] / отв. ред. И.А. Журба; М-во образования и науки Украины, Черкасс. гос. технол. ун-т. – Черкасы : ЧГТУ, 2018. – 65 с.

Матеріали збірника подаються зі збереженням авторської стилістики і орфографії. Автори несуть відповідальність за наведений фактичний матеріал та коректність посилань.

ЗМІСТ

<u>СЕКЦІЯ 1</u>		
<i>Теоретичні засади розвитку ринкової економіки</i>		
<i>Джумеля В. В.</i>	Методи боротьби з тіньовою економікою у світі	5
<i>Процаликіна А. М.</i>	Проблеми розвитку ринку біотехнологій в Україні	8
<u>СЕКЦІЯ 2</u>		
<i>Теоретико-методологічні засади розвитку інформаційної економіки</i>		
<i>Кондрашихін А.Б.</i>	Методологія науки продуктивних сил в економічному розвитку фінансів регіону	11
<u>СЕКЦІЯ 3</u>		
<i>Сучасні теорії розвитку соціально-орієнтованої економіки</i>		
<i>Казарян Г.Г.</i>	Світова практика розвитку ринку медичних послуг для людей с особливими потребами	15
<i>Якайтис І. Б.</i>	Інноваційні методи удосконалення державного управління у сфері освіти та науки в Україні	18
<i>Лівінський А. І.</i>	Процеси реновації на вітчизняних підприємствах тваринництва та скотарства в сучасних умовах	21
<u>СЕКЦІЯ 4</u>		
<i>Проблеми розвитку банківської системи України</i>		
<i>Олійник А.В.</i>	Інфляційне таргетування як інструмент грошово-кредитної політики НБУ	25
<i>Мороз В.М.</i>	Еволюція банківського маркетингу	27
<i>Рубанова С.Я.</i>	Сучасна система кредитування: аналіз, проблеми, тенденції розвитку	30
<i>Дорошенко А.В.</i>	Проблеми розвитку банківської системи України	33
<i>Христін А. І.</i>	Імідж та ділова репутація сучасних банків України	37
<i>Олійник А.В., Атаманова Ю.І.</i>	Поведінкові аспекти в забезпеченні безпеки кредитної діяльності банку	38
<i>Стоянова К.С.</i>	Стимулювання депозитної політики комерційних банків	41
<i>Клименко А.І.</i>	Контролінг як інструмент банківського регулювання	44
<u>СЕКЦІЯ 5</u>		
<i>Фінансовий ринок та ринок фінансових послуг</i>		
<i>Джиквас А.О.</i>	Співпраця України з МВФ: заборгованість України перед МВФ	48
<i>Литовченко І.С.</i>	Фінансові технології як нові учасники ринку	51
<u>СЕКЦІЯ 6</u>		
<i>Інвестиції та інновації в економіці</i>		
<i>Савченко А.В.</i>	Теоретичні аспекти інфляційних процесів в Україні	55
<i>Базіль А.О.</i>	Проблеми розвитку ринку інвестицій в Україні	57
<u>СЕКЦІЯ 7</u>		
<i>Регіональний економічний розвиток</i>		
<i>Суботіна Ю.О., Сергієнко О.А.</i>	Проблеми організації і регулювання ринку сільськогосподарської продукції	61

СЕКЦІЯ 1

Теоретичні засади розвитку ринкової економіки

Джумеля Володимир Володимирович

МЕТОДИ БОРОТЬБИ З ТІНЬОВОЮ ЕКОНОМІКОЮ У СВІТІ

Результати досліджень тіньової економіки, які здійснювалися у Національному інституті стратегічних досліджень (НІСД), переконують, що однією з складових тіньової економічної діяльності є протизаконна діяльність, зокрема економічна злочинність, характер якої якісно змінився завдяки процесам глобалізації. За даними ВЕФ, ємність ринків окремих нелегальних товарів та послуг оцінюється на рівні: підроблених лікарських засобів – 200 млрд. дол. США, проституції – 190 млрд. дол. США, марихуани – 140 млрд. дол. США, підробленої електроніки – 100 млрд. дол. США, кокаїну – 80 млрд. дол. США, піратського програмного забезпечення – 50 млрд. дол. США, торгівлі людьми – 30 млрд. дол. США, злочинів у сфері охорони навколишнього середовища та торгівлі природними ресурсами – 20 млрд. дол. США [1]. Як бачимо, ринки деяких наведених товарів перевищують бюджет України.

На жаль тіньова економіка існує в усіх країнах світу, хоча відрізняється тільки обсягами, структурою і механізмами розвитку. Масштаби і особливості тіньової економіки в різних країнах і регіонах світу тісно пов'язані з національними господарськими моделями і ступенем зрілості ринкових відносин [2]. Наприклад, у розвинених країнах тіньова економіка становить, за різними оцінками, 12-16% ВВП, у країнах, що розвиваються, – від 23 до 25% ВВП, у країнах з перехідною економікою – 30-50% ВВП. Отже, в найбільш розвинених країнах питома вага тіньового сектору в національній економіці значно менша, ніж в інших групах країн.

Однак розвинені країни також неоднорідні, і серед них зустрічаються країни з досить високими показниками тіньової активності. Найбільш низькі відносні показники частки тіньового сектору (на рівні 8-10% ВВП) мають Австрія, США, Швейцарія і Японія. Мотивація тіньової активності в розвинених країнах пояснюється здебільшого надмірним податковим навантаженням на підприємства і зарегульованістю господарських відносин [3].

Остання економічна криза стала однією з причин розгортання тіньових процесів у світі, зокрема в країнах ЄС. З погляду розмірів тіньового сектору країни ЄС можна розбити на 3 групи [4].

І група складається з 14 держав, у яких найменші розміри тіньової економіки. Станом на початок 2016 р. до цієї групи належать: Австрія та Люксембург – 8,2-8,3%, Нідерланди – 9,0%, Великобританія – 9,4%, Ірландія –

11,3%. Найгірші показники для цієї групи притаманні – Бельгії – 16,2% та Португалії – 17,6%.

II група охоплює країни, у яких показники тіньової економіки середні по усіх країнах ЄС та майже становлять 20-25%ВВП. До цієї групи належать: Іспанія – 18,2%, Італія – 20,6%, Угорщина – 21,9%, Греція, Польща, Мальта та Кіпр – 22,4-24,8%. Найгірші показники у цієї групи у Литви – 25,6%.

III група охоплює країни, у яких показники тіньової економіки найбільші серед усіх країн ЄС та майже становлять третину ВВП. До цієї групи нами віднесено: Естонія, Хорватія, Румунія – з рівнем тінізації у 26,2-28,0%. Найгірші показники серед цієї групи у Болгарії – 30,6% ВВП, держави, де понад 60% тіньової економіки припадає на сферу туризму.

У свою чергу, результати спеціального опитування агентством «Євробарометр» [4] 2896 респондентів про здійснення ними тіньових економічних відносин впродовж останніх 12 місяців доводять, що на кінець 2014 р. найбільші розміри тіньової економіки у будівництві – 29%, технічному обслуговуванні (ремонті) автомобілів – 22%, агросфері та садівництві – 25%. Що цікаво, на відміну від України у країнах ЄС в таких секторах, як видобуток корисних копалин, електроенергетика та фінанси, тіньова економіка майже повністю відсутня. При цьому, тіньова економіка стала своєрідним стабілізатором економіки західних країн, а саме: чим менше приріст виробництва в офіційному секторі, тим вище підйом в нелегальному, і навпаки.

Цікава структура тіньової економіки в цілому по ЄС. Згідно з дослідженнями французького журналу «Le Monde», 66,5% тіньової економіки ЄС становить нелегальна праця людей, які найчастіше працюють у будівництві, сільському господарстві та працюють вдома. Інші 33,5% утворюють доходи, які приховувані від податкових органів, найчастіше у сфері роздрібної торгівлі, прибутки барів, оплата за послуги таксі тощо [5].

У країнах ЄС розвиток тіньової економіки обумовлюється [6]:

- податковим навантаженням та тягарем соціального страхування;
- надлишковою пропозицією праці;
- низьким економічним зростанням;
- нерівністю доходів;
- корупцією та неефективністю державного регулювання та ін.

При збереженні існуючого стану надмірної диференціації доходів населення посилюється соціальна та політична нестабільність суспільства у найближчій перспективі, що обумовлює боротьбу з бідністю через вирішення проблеми перерозподілу доходів та забезпечення соціальної справедливості. Тому перегляд розподілу доходів повинен бути здійснений виключно зміною існуючого податкового законодавства та чинного законодавства у сфері оплати праці.

Список використаних джерел:

1. Гришова І.Ю. Научные подходы к методологии выявления элементов теневой деятельности на предприятиях Украины/ О.О.Красноручский, И.Ю.Гришова // Вестник Ивановского государственного университета. Серия «Экономика», 2016. – №1(27). – С.13-18.
2. Гришова І.Ю. Корупційні ризики та зарубіжна методологія їх оцінки в системі економічної безпеки / І.Ю. Гришова., О.О.Красноручський // Проблеми і перспективи економіки та управління : науковий журнал / Черніг. нац. технол. ун-т. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. – № 4 (4). – С.40-46.
3. Офіційний сайт Європейської комісії // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu>
4. Гришова, І. Ю. Управління ризиками у контексті стратегії антикризового управління [Текст] / І. Ю. Гришова, Т. М. Гнатська // Український журнал прикладної економіки. – 2016. – Том 1. – № 3. – С. 32-40. – ISSN 2415-8453
5. Наумов О.Б. Інституційні детермінанти й стратегічні напрями економічного розвитку національного господарства / І.Б. Жилияєв, О.Б. Наумов, Л.М.Наумова// Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2016. - № 5. – С.89-95.
6. Schneider F. The Shadow Economy in Europe, 2013 [Електронний ресурс] /F. Schneider, A.Kearney. –Режим доступу : https://www.atkearney.com/financialinstitutions/featured-article/-/asset_publisher/8IucAqMqEhB/content/the-shadow-economy-ineurope-2013/10192
7. Кравчук А.О. Тіньові аспекти економіки України в податковому секторі/ А.О. Кравчук // Український журнал прикладної економіки. Тернопільський національний економічний університет. – 2016. – Том 1. – № 3. – С. 79-86.
8. Дяченко О.П. Імплементация зарубіжного досвіду щодо формування антикорупційної політики України / О.П. Дяченко // Інвестиції: практика і досвід. – 2017. – №17. – С. 17-20

Процаликіна А. М.
к.е.н., доцент кафедри економіки
та міжнародних економічних відносин,
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького,
м. Черкаси, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ БІОТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Світовий ринок біотехнологій – динамічний ринок, який щорічно зростає на 8-10% і, за прогнозами компанії Grand View Research Inc., до 2025 року досягне 727,1 млрд. дол. [1].

Він становить собою сукупність економічних відносин щодо купівлі-продажу технологій, що використовують живі організми і біологічні процеси, досягнення генної інженерії та клітинної технології та застосовуються у різних галузях господарства.

Україна має потенційні можливості для розвитку біотехнологій, зокрема у фармацевтиці, біоенергетиці та в АПК [2].

Розвиток ринку біотехнологій в Україні стримують ряд перешкод, що можуть бути об'єднані у такі групи:

1. Економічні: пов'язані із недостатнім попитом на високотехнологічну продукцію (не достатньо розвинені як галузі, пов'язані зі створенням біотехнологій, так і галузі, що можуть їх застосовувати); значна затратність процесу створення біотехнологій та недостатність інвестицій; нерозвиненість інфраструктури (насамперед, підсистем механізмів трансферу й комерціалізації біотехнологій); недостатньою є пряма і непряма підтримка виробників.

2. Правові. Система законодавства, що регулює особливості створення і використання біотехнологій остаточно не сформована, як і система контролю вже встановлених норм. Відбувається безконтрольне введення новітніх біотехнологічних методів та продуктів (генномодифікованих компонентів, клонування, стовбурових клітин). Необхідно прийняти відповідні законодавчі документи, що сприяють розвитку генно-інженерних досліджень. Україна приєдналась до Картахенського протоколу з біобезпеки до Конвенції про біологічне різноманіття [3], однак потрібен подальший контроль за його реалізацією.

3. Організаційно-управлінські: актуальним є створення в Україні висококваліфікованих служб контролю та моніторингу використання імпортованих та вітчизняних біотехнологій. Значної уваги потребує розробка загальнодержавних планів і програм розвитку біоекономіки загалом, і біотехнологій. Не сформована взаємодія між суб'єктами за принципом «освіта-

наука-виробництво-споживач». У приватних суб'єктів немає стимулів здійснювати фундаментальні розробки, а науково-дослідні установи та ВНЗ не можуть комерціалізувати результати своїх досліджень. Завданням держави має стати формування високотехнологічних кластерів. Фінансування фундаментальних і прикладних розробок може відбуватися на пайовій основі за участю місцевих органів влади та приватних інвестицій. Це дозволить концентрувати фінансові ресурси, достатні для експериментальної апробації та швидкого запуску промислових виробництв у сфері біотехніки, в першу чергу в регіонах з високим інноваційним потенціалом.

4. Кадрові: важливим завданням є впровадження міжнародних стандартів у системі освіти та формування кадрового потенціалу. Впровадження біотехнологічних проєктів потребує залучення високого професійного менеджменту. Потребують державної підтримки підготовка спеціалістів з біотехнологій.

Активізація розвитку ринку біотехнологій пов'язана з розвитком наукової і технологічної бази, збільшенням обсягів та диверсифікацією джерел фінансування, посиленням ступеня державної підтримки біотехнологічних виробництв, налагодженням системи правового регулювання діяльності в галузі біотехнологій.

Список використаних джерел:

1. Biotechnology market worth \$727.1 billion by 2025 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.grandviewresearch.com/press-release/global-biotechnology-market>
2. Федулова Л.І. Формування інноваційної системи біотехнологій: досвід зарубіжних країн, проблеми України/ Л.І. Федулова, К.І. Федулова // Наука та інновації. – 2012. – Т. 8. – № 4. – С. 51–66.
3. Картахенський протокол про біобезпеку до Конвенції про біологічне різноманіття [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_935

СЕКЦІЯ 2

*Теоретико-методологічні засади
розвитку інформаційної економіки*

Кондрашихін А. Б.
професор кафедри державних та місцевих фінансів
(Академія муніципального управління МОН України),
професор кафедри економіки та менеджменту
(Інститут економіки і права (філіал) ОУП ВО «АТіСО»)

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКИ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ В ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ФІНАНСІВ РЕГІОНУ

Подальше удосконалення фінансових засад у розвитку соціально-економічної моделі регіону супроводжується науковим обґрунтуванням результатів, що вони досягнуті у функціонуванні суб'єктів господарства, регіонів, галузей, зокрема, банківської системи [1]. При цьому до завдань пошуку науково-методичного супроводу додається потужний методологічний апарат економічної науки в поєднанні із дослідницькими інструментами менеджменту, соціології, юриспруденції тощо, у тому числі фахових досліджень з грошей, фінансів та кредиту, фінансового права [2].

Під методологією сьогодні розуміють множину методів та інструментів аналізу, що застосовують до предмету наукового дослідження. Власне саму дефініцію вивчають як таку, що демонструє високу концептуально-смыслову динаміку, відображатиме засади організації фінансово-економічного простору. Регіональні особливості, що виявляються у формуванні, функціонуванні, форматуванні систем фінансового обігу, збагачують сучасну фінансову науку новими підходами, ідеями, гіпотезами й концепціями у звичайних класифікаціях за структурою, принципами, функціями, цільовими установками, ступеню наукової новизни, авторського внеску, автентичності «первичці», релевантності висновку тощо.

Звідси стає важливим зорієнтуватися в розмаїтті запропонованих методів економічного дослідження, зокрема, у галузі регіональної економіки та розвитку продуктивних сил серед вже підтверджених результатів із захищеною науковою новизною. Найдоступнішим джерелом для цього є кандидатські і докторські дисертації в галузі економічних наук – шифр спеціальностей 08.00.05 (08.10.01) у класифікації Вищої атестаційної комісії (ВАК), методи яких застосовуються до аналізу регіональних фінансів. Було зроблено вибірку методів дослідження по 23 захищених дисертаціях, що пройшли затвердження висновків про їхню наукову новизну. Вибірку виконано за випадковим критерієм наявності посилання на науковий результат одного з учасників науково-освітнього простору упродовж 2004-2014 рр.

Усього вивчено 10 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук, тобто 8,0% від загальної кількості, що обліковувалися за

даними моніторингу Бюлетеня ВАК (пізніше – спецвипуск газети «Освіта України») станом на 05.01.2014 р. Також враховано методи дослідження у кандидатських роботах: 22 дисертації зі спеціальності 08.00.05 та 1 дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук з оригінальним просторово-економічним підходом до предмету дослідження. Всього було виділено понад 100 методів економічного дослідження, які можна застосувати до вивчення фінансової системи регіонів: статистичні (індексний, середніх величин; відносних величин, динамічних рядів); загальнонаукові (діалектичний, конкретно-історичний, аналізу і синтезу, індукції і дедукції); спеціальні; на основі підходів (комплексний, програмний, цільовий, системний, ситуаційний); із використанням об'єктивних економічних законів розвитку регіону; ключові детермінанти соціально-економічного аналізу (цільові імперативи); співвідношення об'єктивного і суб'єктивного в економіці; неокласичні теорії соціально-економічного обґрунтування; моделювання (аналітичне, концептуальне, візуальне, економіко-математичне, сценарне, економетричне); аналітико-евристичний потенціал методу дослідження регіону; логічний (аналіз, узагальнення, проектування, абстрагування) тощо.

Водночас увагу дослідників та користувачів наукового результату притягнуто до ризику методологічних помилок у регіональному дослідженні, що у сфері розподілу фінансових ресурсів несе загрозу надмірного чи навіть катастрофічного рівня. Імовірність отримання недостовірних, хибних або прямо протилежних висновків між результатом наукового дослідження та реальністю (практикою) іноді обумовлено методологічними чинниками – «розмитість» висновків, зокрема під час застосування надмірної множини методів, інструментів дослідження, нечіткості визнання границь об'єкта, зайвості завдань дослідження та неможливістю досягти відносної парадигмальності дослідження і створити кінцевий науково-технічний продукт (звіт про науково-дослідну роботу, статтю, препринт, монографію тощо).

Розвиток економічної науки в умовах глобалізації світу, інформатизації суспільних відносин і комерціалізації наукових результатів спирається на специфічний інструментарій, що виділяється в категорію «методологія наукового дослідження». Зв'язок із реальною господарською практикою та банківською системою досягається сьогодні в короткостроковій або довгостроковій перспективах, а документально може бути підтверджений результатами впровадження, наприклад, в роботі регіональних банків, суб'єктів інфраструктури, управлінні регіонами, іншими територіальними одиницями на фінансових засадах.

Список використаних джерел:

1. Фінансова система регіонів: проблеми та перспективи: монографія [Текст] / Богдан Н. І., Віленчук О. М., та ін. – К.: АМУ, 2014. – 543 с.
2. Перелік науковців, що вони захистили дисертації на здобуття наукового ступеня д.е.н. зі спеціальностей 08.04.01, 08.00.08 (1997-2013 рр.). Рукопис. – 6 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ПК.
3. Журба І.О. Розвиток виробництва м'ясопродуктів на підприємствах переробної промисловості [Текст] : дис. канд. екон. наук: 08.07.02; Дніпропетровський держ. аграрний ун-т. – Д., 2002. – 204 арк.

СЕКЦІЯ 3

Сучасні теорії розвитку соціально-орієнтованої економіки

Казарян Генріх Генріхович
к.е.н., докторант,
Одеський державний медичний університет

СВІТОВА ПРАКТИКА РОЗВИТКУ РИНКУ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ ЛЮДЕЙ С ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Як показує світова практика, розвинений ринок медичних послуг забезпечує інвалідам належний доступ до якісного медичного обслуговування, опосередковано сприяючи збільшенню тривалості життя, поліпшенню здоров'я, збереженню генофонду.

Аналіз зарубіжного досвіду із запровадження та функціонування систем медичного обслуговування, у тому числі державного регулювання ринку медичних послуг, допомагає обрати дієві для України моделі та способи регулювання інфраструктури такого ринку. Визначаючи можливості становлення й запровадження в нашій державі певної моделі формування та функціонування ринку медичних послуг, треба враховувати економічну, соціальну ситуацію та рівень розвитку цього ринку в Україні.

У світі застосовуються такі основні моделі формування й функціонування ринку медичних послуг (залежно від взаємозв'язків державних і приватних важелів впливу на медичну сферу): державна, бюджетно-страхова та комерційна. За державної моделі охорони здоров'я галузь фінансується переважно (до 80 %) за рахунок бюджетних коштів. Така модель застосовується у Великобританії, Іспанії, Швеції.

За бюджетно-страхової моделі охорона здоров'я забезпечується цільовими внесками підприємців, громадян і субсидіями держави із загальних чи спеціальних бюджетних надходжень. Причому фінансування з позабюджетних фондів медичного страхування переважає в більшості розвинутих країн. Так, у Німеччині його частка становить 78 %, у Італії – 87 %, у Франції – 71 % [1-3].

Приватна модель передбачає формування розвинутої інфраструктури ринку медичних послуг. Медичне забезпечення є платним, при цьому частину вартості медичних послуг пацієнти оплачують самостійно, а частина відшкодовується за рахунок спеціально створених фондів медичного страхування, застосовується у США, Японії.

Названі країни обрані для огляду зарубіжних систем охорони здоров'я не випадково. Вони характеризуються високим рівнем розвитку медицини в умовах ринкових відносин, а також задоволення потреб населення в медичній допомозі, позитивними тенденціями основних показників здоров'я населення.

У країнах із державною системою організації охорони здоров'я медичне обслуговування не є цілком безкоштовним для населення та припускає надходження коштів від нього як додаткове джерело фінансування.

Система охорони здоров'я у Великобританії жорстко централізована та має три сектори: місцеві органи й заклади охорони здоров'я, позалікарняна медична допомога, стаціонарна медична допомога. Розподіл грошей здійснюється на основі диференційованого нормативу бюджетної забезпеченості на одного жителя району, який враховує відмінності територій, приміром, за статевим складом, та низку інших соціально-економічних характеристик. Первинна медична допомога надається переважно приватними лікарями загальної практики, національної системи охорони здоров'я (НСОЗ). Хоча лікарні є власністю держави, вони мають статус лікарняних органів НСОЗ – самокерованих організацій, наділених значно більшими правами, ніж заклади, безпосередньо керовані районними відділами охорони здоров'я. Отже, лікарні мають додаткові можливості формувати свій дохід за рахунок надходжень за договорами з різними суб'єктами медичного ринку.

Незалежні лікарі загальної практики виступають у ролі фондоотримувачів. Це означає, що вони фінансуються згідно з чисельністю прикріпленого населення із включенням у нормативи фінансування частини витрат на інші види медичної допомоги, а потім вступають у договірні відносини зі стаціонарами й фахівцями амбулаторної ланки, розраховуючись із ними за надані послуги. Надпланові обсяги оплачуються за кожен випадок окремо, але тільки на основі поточних витрат на їх надання, тобто за нижчими тарифами. Таким чином, зменшується кількість випадків госпіталізації, яка може виходити за межі погоджених обсягів.

Найперспективнішими напрямками з точки зору запозичення британського досвіду для використання у вітчизняній практиці є розвиток і реорганізація стаціонарної медичної допомоги, перенесення акценту на амбулаторно-поліклінічну допомогу, розбудова інституту лікаря загальної практики.

Також для стимулювання конкуренції між ЛПУ необхідно:

По-перше, встановити принцип конкурентного розміщення замовлень на конкурсних засадах на надання медичної допомоги, обов'язкове проведення конкурсу на укладення договорів із лікарнями; зобов'язання сторони, що фінансує, в частині розгляду альтернативних варіантів та оцінки їх порівняльної ефективності на основі критерію задоволення потреб населення й витрат; використання конкретного алгоритму конкурсного розміщення замовлень, який базується на специфікації вимог до обсягу та якості медичної допомоги й розгляді заявок медичних організацій на їх виконання, списку вимог визначення безпосередньо покупцем медичної допомоги на основі

оцінки потреб населення, обраних пріоритетів і чинної стратегії розвитку охорони здоров'я.

По-друге, забезпечити проведення конкурсного відбору з обов'язковим наданням інформації щодо витрат на кожен вид медичної допомоги. При виконанні вимог щодо обсягу та якості послуг вирішального значення набуває ціна послуг, тобто за інших рівних умов перевага віддається лікарням, що запропонували нижчу ціну. Отже, інформація про цінові витрати має відкритий характер: кожна лікарня ознайомена з пропозиціями потенційних конкурентів.

По-третє, чітко визначити право фінансових аудиторів на здійснення перевірки обґрунтованості цін, що особливо важливо для лікарень-монополістів.

По-четверте, забезпечити реалізацію комплексу організаційних заходів щодо обмеження сформованої монополії медичних організацій, таких як:

- перетворення дільничних лікарів на часткових фондоотримувачів із правом розпоряджатися коштами на надання спеціалізованої амбулаторної допомоги та частиною коштів на надання стаціонарної допомоги;
- проведення періодичної перереєстрації пацієнтів із правом вибору поліклініки й дільничного терапевта, а також сімейних лікарів;
- здійснення експертизи при спорудженні нових великих спеціалізованих центрів та придбанні дорогого устаткування;
- підтримка створення мережі дрібних і середніх приватних організацій охорони здоров'я, залучення їх на конкурсних засадах до виконання програми державних гарантій у сфері надання медичної допомоги.

Список використаних джерел:

1. Мищак І. М. Реформування законодавчого забезпечення права на освіту людей з особливими потребами в Україні. *Конституційна реформа в Україні: новий етап та сучасні виклики*. К. : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. – С. 173–179.
2. Gryshova I. Yu., Nikoliuk E.V, Shestakovska T.L. Conceptualization of the Organizational Management Mechanism of the Development of the National Education System in the Context of Its Quality. *Science and education*. 2017. – №10. – С. 118-125
3. Gryshova I.Yu., Zamlynskyi V.A., Shestakovska T. L. Implementing Cluster Forms Into National Education Development Strategy. *Science and education*. 2017. – №5. – С. 56-61.

Якайтис Інга Бронюсовна
здобувач,
Івано-Франківський національний університет
нафти і газу

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА НАУКИ В УКРАЇНІ

У процесі формування механізму державного управління інноваційним розвитком освіти та науки постають інтереси та потреби: держави; представників бізнесу та громадян, які нагально потребують працевлаштування.

Слід зазначити, що одна з особливостей застосування міжнародної моделі досконалості САФ передбачає розроблення системи моніторингу головних показників в сучасних економічних умовах існування освітнього закладу, обумовлює зміну самої концепції аналізу, його методології, функцій і методів. На таку цільову спрямованість може претендувати певним чином структурована система аналізу, концепція (предмет й об'єкти, принципи, методологія, структура, функції, склад і зміст завдань, умов, методів і процедур їхньої реалізації), яка розробляється в аспекті управління інноваційним розвитком освіти та науки.

Під предметом моніторингу впровадження моделі САФ варто розуміти стадії освітнього процесу і його кінцевих результатів, що одержують відбиття через систему інформації науково-освітнього процесу.

Значення, зміст і предмет моніторингу впровадження міжнародної моделі досконалості САФ визначають сутність завдань, що стоять перед освітою та наукою. До числа найважливіших з них і найбільш актуальних в аспекті ефективного державного управління освітою та наукою належать:

- 1) експрес-діагностика основних параметрів розвитку освіти та науки на основі реалізації завдань моделі САФ;
- 2) деталізований порівняльний і факторний аналіз ефективності науково-освітньої діяльності;
- 3) параметризація управлінських впливів на корегування ходу впровадження моделі САФ;
- 4) стратегічний аналіз і прогнозування тенденцій розвитку на основі реалізації моделі САФ у системі науково-освітнього процесу;
- 5) формування ефективної стратегії розвитку освіти та науки на основі оптимізаційних управлінських рішень [2].

Реалізація першого комплексу завдань впровадження моделі САФ – експрес-діагностика – досягається виявленням так званих "слабких сигналів",

симптоматичних для негативних тенденцій розвитку освіти та науки. За своїм соціально-економічним змістом цей комплекс завдань має оперативний, профілактичний і попереджувальний характер, оскільки дозволяє вчасно оцінити й скорегувати вплив факторів на складний рівень розвитку, а також економічні наслідки вже прийнятих управлінських рішень у системі освіти.

Що стосується аналітичних методів, які використані в цьому комплексі, то це елементи моделі оцінки слабких впливів відхилень за тими чи іншими параметрами та формування множини альтернатив поведінки менеджерів при прийнятті рефлексійних рішень у системі освіти.

Другий комплекс завдань впровадження моделі САФ – деталізований порівняльний і факторний аналіз – полягає в проведенні ретроспективного аналізу. Побудова часових рядів за досить тривалий період дозволяє встановити економічні закономірності в інноваційному розвитку освіти та науки внаслідок проведення моніторингу індикативних показників, виявити фактори, які в минулому, а може, і в майбутньому істотно впливатимуть на розвиток інноваційно-інвестиційних процесів в освіті та науці. Особлива увага звертається на аналіз поточного періоду, що є водночас передпрогнозним для вирішення завдань стратегічного управління освітою й передплановим у вирішенні оперативних завдань. Висновки ретроспективного аналізу сполучаються з поточними спостереженнями й в узагальненому вигляді використовуються в подальших вирішеннях прогнозних і планових завдань освіти та науки.

Комплекс упровадження моделі повинен бути забезпечений сучасними інформаційними технологіями, які дають можливість ефективно накопичувати інформацію (бази даних) і не менш ефективно виконувати повною мірою статистичний аналіз та прогнозні розрахунки головних індикативних показників.

Третій комплекс завдань упровадження моделі САФ пов'язується з параметризацією, прийнятою або скоректованою за результатами попереднього аналізу генеральної мети програми освіти і її підцілей. Досліджуючи й оцінюючи найбільш реальні можливості подолання негативних тенденцій, установлюються мінімально припустимі (граничні) значення параметрів інноваційного розвитку освіти та науки на основі активізації інноваційно-інвестиційної діяльності суб'єктів бізнесу.

Аналітичною основою цього комплексу є економіко-математичні моделі трансформаційних процесів в суб'єктах господарювання, пов'язаних з реалізацією освітнього процесу.

Четвертий комплекс завдань упровадження моделі САФ дозволяє співвіднести сформовані стратегії освіти й адаптаційні заходи, обґрунтовуючи прогнозом досяжність при їхній реалізації допустимих параметрів розвитку суб'єктів бізнесу.

П'ятий комплекс завдань впровадження моделі САФ інформаційно взаємопов'язаний з результатами вирішення завдань попередніх комплексів. Специфічність управління освітою та наукою на цьому етапі висуває особливі вимоги до оптимізації управлінських рішень. Принциповою відмінною рисою постановки оптимізаційних завдань є облік факторів ризику й невизначеності в обґрунтуванні можливості практичної реалізації обраних ефективних стратегій. Цей блок завдань може бути реалізований за умови існування математичних моделей системи, обмежень та ефективних алгоритмів реалізації завдань оптимізації.

Багатоваріантність управлінських рішень ефективності науково-освітньої діяльності може постати перед необхідністю вирішення й інших завдань автономного характеру. За періодичністю й ступенем деталізації вирішуваних завдань моніторинг індикативних показників моделі САФ може бути концептуально представлений трьома великими комплексами: ситуаційним аналізом, параметричним аналізом, стратегічним аналізом.

Список використаних джерел:

1. Gryshova I. Yu., Zamlynskyi V. A., Shestakovska T. L. Implementing Cluster Forms Into National Education Development Strategy / I. Yu. Gryshova, V. A. Zamlynskyi, T. L. Shestakovska // Science and education. – Odessa. – 2017. – №5. – С. 56-61.

2. Шестаковська Т.Л. Концептуальні засади функціонування організаційно-економічного механізму розвитку національної системи освіти / Т.Л. Шестаковська // Науковий вісник Полісся. – Чернігів: ЧНТУ, 2015. – №1(1). – С. 34-41.

3. Gryshova I. Yu. Conceptualization of the Organizational Management Mechanism of the Development of the National Education System in the Context of Its Quality / I. Yu. Gryshova, E. V. Nikoliuk, T. L. Shestakovska // Science and education. – 2017. – №10. – С. 118-125.

4. Naumov O. B. Technique of Assessing Future Managers' Leadership Qualities in Modern SocioCultural Environment / O. B. Naumov, O. M. Kovalenko, S. Yu. Savin // Science and education. 2017. №10. С. 126-132.

5. Баймуратов М.О. Сучасні тенденції правового забезпечення надання освітніх послуг в європейських країнах / М.О. Баймуратов // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: право. – 2015. – Вип. 9-10. – С. 129-135. 6

6. Strielkowski W. Academic Publishing and “Predatory” Journals / W. Strielkowski, I. Yu. Gryshova // Science and Innovation. – 2018. – №14(1). – P. 5-12.

ПРОЦЕСИ РЕНОВАЦІЇ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ТВАРИННИЦТВА ТА СКОТАРСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

На нашу думку, тваринницький комплекс – це сучасна форма організації великого спеціалізованого виробництва тваринницьких продуктів на промисловій основі. В організаційно-технічному відношенні тваринницький комплекс являє собою сукупність (комплекс) об'єктів основного й допоміжного призначення, розташованих на одній території й об'єднаних єдиним технологічним процесом виробництва продукції, загальними інженерними комунікаціями. Наприклад, у молочному комплексі до об'єктів основного призначення відносяться корівники для дійної череди, родильне відділення із профілакторієм, доїльний зал і молочна; до об'єктів допоміжного призначення – будівлі й споруди для зберігання й приготування кормів, ветеринарно-санітарний блок, котельня, транспорт, ремонтна служба й ін.

Характерні риси тваринницького комплексу, що відрізняють його від звичайних ферм, зводяться до такого:

- комплексна механізація із широким впровадженням автоматизації виробничих процесів; рівномірність виробництва продукції; організація годівлі по науково обґрунтованих нормах і створення умов утримання, що найбільш повно відповідають досягненню високої продуктивності тварин;

- поглиблений поділ праці по виробничих процесах, впровадження наукових методів організації виробництва з дотриманням раціональних режимів праці й відпочинку працівників [2].

Залежно від рівня поділу праці тваринницькі комплекси можуть бути з повним циклом виробництва продукції або вузькоспеціалізованими на певній стадії технологічного процесу (вирощування, відгодівля, репродукція молодняка тощо).

Розміри тваринницьких комплексів залежать від галузевої спеціалізації, технічних можливостей, концентрації виробництва продукції й поголів'я, наявності стійкої кормової бази. Вони повинні бути досить великими для забезпечення рівномірного виробництва продукції, раціонального використання робочої сили й сучасної техніки. Найбільш ефективними є великі промислові комплекси. Аналіз показує, що в міру збільшення потужності комплексу зменшуються питомі капітальні вкладення, скорочуються виробничі витрати на одиницю продукції, але при цьому зростають транспортні витрати. Тому оптимальний розмір тваринницького комплексу повинен визначатися в

кожному конкретному випадку з урахуванням умов його господарювання.

Спеціалізуючись на певних галузях аграрного виробництва, регіони й економічні райони взаємно доповнюють один одного й утворюють єдиний агрокомплекс. На відміну від цього аграрне виробництво в регіонах й економічних районах представлено галузевими й територіальними агрокомплексами. Всі вони взаємозалежні й визначають один одного.

В основі раціонального розміщення й спеціалізації виробництва лежить принцип економії праці, насамперед шляхом більшого поділу праці. Чим більше кількість працівників, чим більше масштаб, у якому застосовуються машини, тим відносно швидше скорочуються витрати виробництва, тим більш продуктивною стає праця.

У великих спеціалізованих підприємствах, оснащених сучасною технікою, як відомо, найбільш висока продуктивність праці й низька собівартість продукції. Розвиток аграрного виробництва по шляху інновацій призводить до подальшого поглиблення поділу праці й виділенню з аграрного виробництва нових галузей, сфер, секторів, посиленню кооперативних зв'язків, що забезпечують більш високий рівень продуктивності праці [3]. Так, з ростом механізації виділяється галузь по виробничо-технічному обслуговуванню машин, складних агрегатів й автоматів у землеробстві й тваринництві. Підвищення родючості землі пов'язане зі здійсненням у великих масштабах гідромеліоративних й агрохімічних робіт, які поступово формуються в нові галузі. Будівництво в аграрних підприємствах усе більше переводиться на промислову основу. Розширюється виробництво кормів промисловими методами, і на цій основі створена комбікормова промисловість, тісно пов'язана з мікробіологічною, медичною, хімічною й іншою галузями промисловості.

Технічний розвиток й реновація у тваринництві супроводжуються подальшим виділенням більш дрібних нових галузей, характер виробництва в які майже не відрізняється від характеру виробництва промислових підприємств. Так, птахофабрики, великі свинарські комплекси, скотовідгодівельні підприємства по суті не мають землі як об'єкту господарювання. Вони використовують корми, що поставляються промисловістю, технологічний процес у них заснований на комплексній механізації й автоматизації, виробництво продукції характеризується потоковістю й ритмічністю. У міру розвитку технологій поряд з виділенням нових відособлених галузей відбувається подальший поділ праці усередині самої галузі, коли виробництво готового продукту розпадається на окремі його частини або на окремі операції. Таким чином, у тваринництві, як і у всьому аграрному виробництві, відбувається поглиблення внутрішньогалузевої спеціалізації.

У загальному вигляді схема внутрішньогалузевої спеціалізації у тваринництві виглядає в такий спосіб: племінні заводи, репродукторні племінні підприємства, племстанції з пунктами штучного запліднення, підприємства по вирощуванню молодняку для ремонту основної череди, підприємства по вирощуванню молодняку для відгодівлі, відгодівельні підприємства, підприємства по виробництву основної продукції (молочні, ячні, шкіряні, шерстні та ін.), підприємства з переробки продукції й утилізації відходів.

Список використаних джерел:

1. Наумов О.Б. Стратегічні вектори державного регулювання агропромислового виробництва : інструменти та методи консолідації ресурсів розвитку О.Б. Наумов, Л.М.Наумова// Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2017. – № 4. – С.93-100.

2. Наумов О.Б. Механізм державно-приватного партнерства як інструмент стабілізації інвестиційного процесу./ О.Б.Наумов, С.С.Стоянова-Коваль// Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2016. – № 6. – С.98-105.

3. Gryshova. Modern position of agricultural business in Ukraine under the conditions of the state`s fiscal policy/ Innovative approaches in the management of competitiveness of business: collective monograph./ edited by A.Berezin, M. Bezpartochnyi, in 2 vol./ ISMA University. – Riga: «Landmark» SIA, 2016. – Vol. – P.124-134.

4. Gryshova, I. Ju. The mechanism for implementing the functions of consumerism in market conditions / I. Ju. Gryshova, A. O. Yanchuk, T. L. Shestakovska // Науковий вісник Полісся. – 2016. – № 1 (9), ч. 1. – С. 93-101.

5. Гришова І.Ю. Економічна стійкість як індикатор ефективності системи економічного захисту та безпеки підприємств. Стан та проблеми розвитку національної економіки в умовах перманентних кризових явищ. Колективна монографія/ І.Ю. Гришова, О.А.Хлистуна / Умань: Видавець «Сочинський», 2015. – С.171-178.

5. Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року : постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2007 р. № 1158 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 73. – 8 жовтня.

6. Про затвердження галузевої Програми розвитку молочного скотарства України до 2015 року : наказ Міністерства аграрної політики України та Української академії аграрних наук від 10.12.2007 р. № 886/128 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.uazakon.com/documents/date_b5/pg_gswbxt.htm

СЕКЦІЯ 4

Проблеми розвитку банківської системи України

Олійник А.В.
старший викладач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький, Україна

ІНФЛЯЦІЙНЕ ТАРГЕТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НБУ

Режим монетарного таргетування, який до 2016 року використовувався в Україні не є чутливим до змін на грошовому ринку. Таргетування грошових агрегатів не є ефективним через слабку та нестабільну залежність між пропозицією грошей та інфляцією. Тому наразі центральні банки більшості країн світу відмовилися від його застосування.

Режим інфляційного таргетування, як альтернатива монетарному таргетуванню, появився наприкінці 1980-х і набув бурхливого розвитку в наступному десятилітті. МВФ заохочує введення країнами, що розвиваються, таргетування інфляції за рахунок надання їм технічної допомоги, а в деяких випадках прийняття цього режиму є умовою для надання їм кредитів.

Аналіз таукових джерел свідчить про відсутність єдиного підходу до розуміння сутності цього поняття. Так, під режимом ІТ розуміють:

- інструмент економічної політики держави, що може підвищити її ефективність задля досягнення визначених цілей щодо низької і стабільної інфляції та прийнятних темпів економічного зростання [1, с.4];

- концепцію монетарної політики, яка передбачає публічне оголошення офіційних інфляційних цілей на один чи більше часовий горизонт, а також проголошення низького та стабільного рівня інфляції першочерговою довгостроковою ціллю монетарної політики [2];

- якою передбачено наявність трьох основних елементів: законодавчого закріплення цінової стабільності як прямої мети монетарної політики в довгостроковій перспективі; офіційного оголошення центральним банком кількісних цільових показників інфляції на визначений часовий період та відповідальності за їх дотримання; роз'яснення дій органів монетарної влади громадськості, забезпечення прозорості політики уряду й центробанку [3, с.8].

- встановлення цільових орієнтирів щодо показників допустимих рівнів інфляції та здійснення комплексу заходів її регулювання [4, с.16].

До застосування режиму інфляційного таргетування (ІТ) НБУ перейшов на початку 2016 року. Результатами переходу до режиму ІТ стали суттєве зниження річної споживчої інфляції з 43,3% наприкінці 2015 року до 12,1% у листопаді 2016 року та стабілізація на цій основі макрофінансової ситуації в Україні [5].

Ми вважаємо, що впровадженню режиму ІТ, як інструменту грошово-кредитної політики НБУ перешкоджають такі чинники:

- сьогодні облікова ставка НБУ не виконує покладеної на неї ролі і не може бути ефективним регулятивним інструментом у вітчизняній економіці;

- НБУ не має впливу на ринкове ціноутворення та не впливає на формування найважливіших цілей економічної політики держави;

- цінова стабільність не може розглядатись відокремлено від фінансової стабільності;

- неможливо точно прогнозувати інфляцію;

- дотримання цільової інфляції за слабкості фінансових ринків, величезної девальвації, в умовах вільного (у некласичному розумінні) курсоутворення, що супроводжується істотним адміністративним втручанням регулятора, розбалансованості і значного дефіциту держбюджету, несприятливого інвестиційного клімату, зростаючих інфляційних і девальваційних очікувань населення і господарюючих суб'єктів неможливе [6, с.23].

Слід зауважити, що з досвіду інших країн, режим ІТ передбачає вжиття підготовчих заходів як в національній економіці загалом, так і грошово-кредитній сфері зокрема, з метою усунення впливу негативних чинників. Проте перехід до режиму ІТ здійснювався досить швидко і таких заходів не було вжито.

Отже, точно прогнозувати і регулювати інфляцію неможливо. Протидіяти впливу інфляції можна шляхом використання режиму ІТ, що потребує не лише монетарних засобів управління інфляцією, а й управління очікуваннями.

Сьогодні в банківській системі України режим інфляційного таргетування є більш прийнятним, ніж продовження політики таргетування грошових агрегатів чи прив'язки валютного курсу. Проте для повноцінного запровадження режиму ІТ необхідним є: провадження підготовчих заходів як в національній економіці загалом, так і грошово-кредитній сфері зокрема, розуміння дії трансмісійного механізму, ефективності та лагів впливу на інфляцію інструментів грошово-кредитної політики; наявність ефективного інструментарію не лише для фіксації інфляційних процесів, а й для їх прогнозування.

Список використаних джерел:

2. Петрик О. Інфляція в Україні: проблеми, ризики, перспективи / О.Петрик // Вісник Національного банку України. – 2007 – №3. – С.2-8.

3. Мишкин Ф.С. Экономическая теория денег, банковского дела и финансовых рынков / Ф.С. Мишкин. М.: Аспект Пресс, 1999.

4. Дорофеева Н. Таргетування інфляції у відкритій перехідній економіці / Н. Дорофеева, А.Цокол // Вісник Національного банку України. – 2003. – №11. – С. 8-13.

5. Шаров О. Таргетування інфляції: світовий досвід та українські перспективи / О.Шаров // Вісник НБУ. – 2003. – №7. – С. 15-19.

6. Правління Національного банку вітає формалізацію Радою НБУ режиму інфляційного таргетування в Україні. Прес-реліз. Офіційний сайт НБУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=41258497

7. Барановський, О.І. Таргетування інфляції в забезпеченні інфляційної безпеки [Текст] / О. І. Барановський // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2016. – №4, т.2. – С. 18-24.

Мороз В.М.

студентка групи ФК-141

Черкаського державного технологічного університету

м.Черкаси, Україна

ЕВОЛЮЦІЯ БАНКІВСЬКОГО МАРКЕТИНГУ

Банківський маркетинг є невід'ємною складовою банківської системи, це комплексна система вивчення, формування та задоволення попиту цільових споживачів банківських товарів, з допомогою якої досягаються ринкові цілі банку, а також соціальні цілі та зобов'язання [2]. Саме ця складова відповідає за приваблення клієнтів в банківській діяльності. З позиції диференціації маркетингу як системи поглядів він розглядається у двох аспектах:

- як ринкова концепція управління банківською установою;
- як сукупність функцій та інструментарію, що дозволяє ефективно працювати на ринку, функціональний маркетинг є похідним від його концептуального розуміння, оскільки концепція маркетингу не може бути втіленою без реалізації його функцій у практичній діяльності[1].

В історичному процесі розвитку банківського маркетингу можуть бути виділені окремі фази розвитку. На прикладі європейської банківської системи можна виділити такі етапи:

Перший етап. Охоплює кінець 50-х і першу половину 60-х років. Визначають його як попередній ступінь банківського маркетингу. Характерним для цього етапу можна вважати початок цілеспрямованого застосування реклами, як інструменту маркетингу, розширення факторингових і лізингових послуг. В цей період крупні банки, які в основному мали справу з юридичними

особами, досягли в сфері банківських відносин з цією категорією клієнтів насичення ринку і почали звертати свої погляди до дрібних приватних клієнтів і фізичних осіб. Таке розширення клієнтури досягалось ними безпосередньо, або через інші дрібніші кредитні інститути.

Другий етап. У другій половині 60-х років банківський маркетинг вступив у другу стадію, стадію широкого поширення. Їй властиві такі характерні особливості:

- почалося масове надання крупними банками послуг для приватних клієнтів, операцій по обслуговуванню малих фірм, комерційної діяльності приватних осіб;

- в широких масштабах почалася виплата заробітної плати та інших доходів через банки з допомогою спеціальних рахунків;

- покладено початок наданню колективних банківських або послуг по самообслуговуванню (впровадження першого покоління грошових автоматів).

Третій етап. У першій половині 70-х років банківський маркетинг вступив в етап вдосконалення і професіоналізації. Можна виділити такі характерні особливості цього етапу:

- а) розширення асортименту банківських послуг за рахунок: відкриття пенсійних вкладів і пенсійних рахунків; розширення послуг у сфері фінансування житлового будівництва; розширення послуг у формі овердрафту і контокоренту;

- б) крупні банки почали професійне застосування маркетингу в своїй діяльності. При головних конторах ними були засновані спеціальні відділи маркетингу, які здійснювали аналіз і дослідження ринку банківських послуг і готували відповідні пропозиції керівництву [3];

Четвертий етап. Банківський маркетинг в сфері розрахунків і платежів (хронологічно цей етап охоплює другу половину 70-х років). Протягом цього періоду комерційні банки в основному концентрували свої зусилля на застосуванні інструментів маркетингу в платіжно-розрахунковій сфері. Об'єктивна необхідність цього була викликана різким ростом обсягів платежів і розрахунків внаслідок реалізації попередніх заходів (збільшення числа клієнтів, розширення філіальної сітки, виплата заробітної плати та інших доходів через банки, розширення асортименту банківських послуг).

П'ятий етап. Банківський маркетинг на насичених ринках. В кінці 80-х років в індустріально-розвинених країнах були вичерпані можливості екстенсивного розвитку банківської діяльності шляхом залучення нових клієнтів і розширення філіальної сітки. З цього часу починається якісно новий етап банківської діяльності – робота на насичених ринках. Основними напрямками маркетингової діяльності банків на цьому етапі стали наступні:

- посилення роботи з ринком молоді;
- розширення послуг і консультацій пов'язаних із страхуванням, пенсійним забезпеченням та іншими видами фінансових послуг;
- розширення банківських послуг на ринку нерухомого майна.

Шостий етап. Масове запровадження систем дистанційного обслуговування клієнтів. Основними напрямками сучасного етапу розвитку банківського маркетингу можна вважати наступні:

- масове запровадження платіжних карток;
- надання банківських послуг з використанням мережі Інтернет;
- надання банківських послуг через системи електронного і мобільного зв'язку.

Порівняльний аналіз процесів еволюції банківського маркетингу в Україні та розвинутих європейських державах дозволяє зробити певні висновки щодо їхніх спільних рис та специфічних особливостей. Об'єднує ці процеси еволюції єдина загальна логіка і послідовність переходу від одного етапу еволюції до іншого[3].

Таким чином, характерні особливості розвитку світового та вітчизняного ринку банківських послуг, представляють собою товари особливого роду для задоволення попиту у збереженні і приріст грошових коштів, а також специфіка процесу поведінки споживачів та формування їх попиту визначають і специфічні особливості і характерні риси банківського маркетингу. В їх основі передусім лежать концепції "маркетингу споживачів" і "маркетингу партнерських відносин".

Список використаних джерел:

1. Дубовик О. В. Маркетинг у банку: [навч. посіб.]; [2-ге вид.] /О. В. Дубовик, С. М. Бойко, Т. Д. Гірченко. – К.: Алерта, 2013. – 275 с.
2. Лютий І. О. Банківський маркетинг: [навч. посіб.] / І. О. Лютий, О. О.Солодка. – К.: Знання, 2011. – 395 с.
3. Завадська Д. В. Маркетинг у банку; теорія та методологія / Д. В. Завадська, Л. В. Жердецька, Л. В. Кузецова. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2012. – 717 с.

Рубанова С.Я.
викладач економічних дисциплін,
спеціаліст першої категорії,
Машинобудівний коледж Донбаської державної
машинобудівної академії
м. Краматорськ

СУЧАСНА СИСТЕМА КРЕДИТУВАННЯ:

АНАЛІЗ, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Кредитна система – це сукупність кредитних відносин та інститутів, які відтворюють ці відносини. Кредитні відносини виникають з приводу мобілізації тимчасово вільних коштів підприємств, організацій, держави, населення та використання цих коштів на умовах повернення та платності з метою задоволення економічних соціальних потреб суспільства.

Розглядаючи сутність і значення кредитної системи, треба відзначити, що вона має свої особливості, які відбивають специфіку організації суспільного виробництва в конкретних умовах. Кредитна система налічує декілька ланок, кожна з яких здійснює специфічні функції з накопичення та розподілу грошових коштів. Розподіл функцій між ланками кредитної системи об'єктивно зумовлений відхиленнями в методах і засобах діяльності та різним значенням в процесі відтворення капіталу. Практика країн із розвинутими ринковими відносинами свідчить про те, що створення ефективної економіки можливе лише за умови функціонування адекватної ринковим умовам кредитної системи.

В Україні діє дворівнева банківська система. Першим її рівнем є Національний Банк України (НБУ), другим – банки та банківські установи. Національний Банк України – державний банк країни, який разом зі своїми філіями здійснює функції резервної системи.

В Україні є проблеми з банківською і грошово-кредитною системою. Це створює серйозні перешкоди для переходу економіки України на інвестиційний та інноваційний шлях розвитку. Це примушує фахівців динамічно вирішувати проблеми, пов'язані зі вступом у Всесвітню торгову організацію (ВТО): податкові, грошово-кредитні, соціальні; інакше країні буде дуже важко конкурувати в умовах світової економіки. Темпи та стійкість економічного зростання економіки України залежать від здатності банківської системи забезпечувати потреби суб'єктів господарювання необхідними грошовими ресурсами. При цьому загальні тенденції сучасного розвитку кредитних операцій вітчизняних банків свідчать про суттєве послаблення ролі

банківського кредиту в забезпеченні виробничого сектора додатковими грошовими коштами.

Загальну класифікацію розподілу зобов'язань та капіталу банківської системи України наведено у табл. 1.

Таблиця 1 – Розподіл зобов'язань та капіталу за групами банків, згідно класифікації НБУ

Групи банків	Одиниця виміру	Зобов'язання		Капітал	
		01.01. 2017 р.	01.04. 2017 р.	01.01. 2017 р.	01.04. 2017 р.
Банки з державною часткою	млн.грн.	333915	365118	65818	65818
	% до системи	29,64%	31,64%	33,52%	32,09%
Банки іноземних банківських груп	млн.грн.	402732	383228	86465	94855
	% до системи	35,75%	33,21%	44,03%	46,24%
Банки з приватним українським капіталом, 1 група	млн.грн.	330831	346823	30905	30905
	% до системи	29,36%	30,06%	15,74%	15,07%
Банки з приватним українським капіталом, 2 група	млн.грн.	59187	58728	13169	13555
	% до системи	5,25%	5,0% ⁹	6,71%	6,61%
БСУ разом	млн.грн.	1126664	1153898	196358	205134

Дані, які наведено у табл. 1, дозволяють зробити висновок, що найбільшу частку у банківській системі України за розподілом зобов'язань та капіталу займають банки іноземних банківських груп та банки з державною часткою.

Грошово-кредитна система України – вагома сфера національної економіки, де в останні роки здійснюються ефективні зміни. Докорінно змінюється кредитна система, застосовуються нові форми кредитування і розрахунків, іншими стають взаємовідносини між банками та їх клієнтами, укладаються нові пропорції між фінансами і кредитом. Проблемам кредитування фахівці приділять багато уваги. У роботах таких авторів, як І. В. Ветрова, А. Мороз, І. В. Сало, О. М. Колодізев надається актуальна інформація щодо сучасної системи кредитування.

Основне завдання грошово-кредитної політики, як зазначають провідні економісти, полягає в зниженні темпів інфляції та створенні фундаментальних засад для її утримання надалі на низькому рівні.

Одну з головних функцій у стимулюванні розвитку економіки виконує банківський кредит як головне джерело забезпечення грошовими ресурсами поточної господарської діяльності підприємств незалежно від форми власності та сфери господарювання. Не зважаючи на кризові факти в економічній

системі, які сильно розхитали фінансову стійкість більшості вітчизняних підприємств, кредитні операції залишаються головним видом активних операцій комерційних банків.

Станом на 30.09.2017р. у Державному реєстрі фінансових установ налічувалось 673 кредитні установи (табл. 1), у тому числі: 521 кредитна спілка; 122 інших кредитних установ; 30 юридичних осіб публічного права.

Таблиця 2 – Кількість кредитних установ у Державному реєстрі фінансових установ

Кількість кредитних установ у Державному реєстрі фінансових установ / Реєстрація кредитних установ	Станом на 30.09. 2015 р.	Станом на 30.09. 2016 р.	Станом на 30.09. 2017 р.
Кількість кредитних установ, всього	711	720	673
у тому числі:			
кредитних спілок	589	589	521
інших кредитних установ	92	101	122
юридичних осіб публічного права	30	30	30

Станом на 30.09.2017 р. кількість кредитних установ у порівнянні з аналогічною датою минулого року зменшилася на 47 одиниць, або на 6,53%. Кількість кредитних спілок зменшилася на 68 одиниць (на 11,54%). У той же час кількість інших кредитних установ збільшилася на 21 одиницю (на 20,79%). Кількість юридичних осіб публічного права не змінилася.

Спираючись на дані НБУ та коментарі фахівців можна виділити кілька показників, які додають впевненості не тільки банкірам, але і простим користувачам банківської системи. Приділимо їм більш уваги. Позитивним фактором було зниження Національним банком облікової ставки до 16,5%.

За депозитами середньозважену ставку у гривні знижено за червень 2017 р. до 16,2% (на кінець 2016 р. вона становила 16,7%). За депозитами у валюті для фізичних осіб середньозважену ставку також знижено, вона склала 5,4% річних. Вартість виданих кредитів на міжбанку за останній місяць знизилася до 17,4% річних, що відповідно вплине на кредити для населення – споживчі кредити і кредити через Інтернет – кредит онлайн).

Банківська система є частиною господарювання, проходить через грошово-кредитні відносини, які опосередковуються банками. Саме кредит є тим чинником, який значною мірою забезпечує безперервність розширеного відтворення в економіці.

Комерційні банки по своїй суті є посередниками побудови кредитних відносин, які дають право вирішити сперечання, пов'язані з тим, що утворені в економіці в наслідок різних причин тимчасово вільні грошові кошти та потреба в них і за суб'єктами, і за часом далеко не завжди сходяться. Іншими словами,

за допомогою банківського кредиту вирішуються суперечності між розміром коштів, які вивільняються у кредитора, і розміром потреби в коштах у позичальника, а також між тривалістю вивільнення коштів у кредитора та тривалістю існування потреби в них у позичальника. На цьому ґрунтується велика роль кредиту та комерційних банків, як основних носіїв кредитних відносин для ефективного функціонування і розвитку економіки в цілому.

Список використаних джерел:

1. Національний банк України. <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
2. Чайковський Я.І. Тернопільський національний економічний університет / Тенденції, сучасний стан та перспективи розвитку банківського кредитування в Україні / Я.І. Чайковський. – Режим доступу: <https://docviewer.yandex.ua>
3. Шпилька О.І. / Основні тенденції і проблеми розвитку кредитної системи України / О.І. Шпилька, І.В. Попова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2008/Economics/35876.doc.htm

Дорошенко А.В.
студ.5 курсу факультету економіки та управління,
Черкаський державний технологічний університет
Журба І.О. к.е.н., доцент,
завідувач кафедри соціального забезпечення ЧДТУ,
м. Черкаси, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Банківська система України є однією із найважливіших складових фінансового ринку, її надійність та розвиненість є необхідною умовою розвитку країни. Проте несприятливі політичні, економічні та військові події, які охопили Україну, значно послабили банківський сектор. Тому необхідним і актуальним питанням на сучасному етапі є дослідження стану, виявлення проблем розвитку вітчизняної банківської системи та розробка напрямів їх вирішення.

Проблеми розвитку банківської системи в Україні досліджувалися багатьма фахівцями, серед яких можна виділити Антонюк О.І., Буряк О.П., Коваленко В.В. та ін.

Розвинута банківська система є необхідною умовою нормального функціонування економіки. На даний момент існують проблеми банківської системи, серед яких є: висока залежність від іноземного капіталу, великий обсяг безнадійних кредитів, значні ризики банківських портфельів тощо. Разом із цим, окрім перелічених проблем, банківський сектор України, має ще низку функціональних особливостей, які заважають його подальшому розвитку: неконтрольовані з боку національного регулятора фрагментарні процеси; низький рівень капіталізації; високий рівень економічної та географічної концентрації; високий рівень ризиків; значний вплив тіньової економіки.

Розглянемо детальніше ці особливості:

1. Фрагментарні процеси. Присутність іноземних банків має як позитивні, так і негативні наслідки. До позитивних моментів належать [2]: впровадження передових методів банківської діяльності; підвищення якості системи управління банківськими ризиками; зростання обсягу банківських ресурсів і посилення стабільності їх джерел; підвищення кваліфікаційного рівня банківських працівників. До негативних наслідків можна віднести такі: іноземні банки, схильні надавати кредити лише великим, надійним компаніям; присутність іноземних банків може послабити позиції ще недостатньо розвинутої банківської системи країни; вітчизняні «малі» банки, які неспроможні на рівних конкурувати з іноземними, банкрутують.

2. Низький рівень капіталізації. Нарощування обсягів капіталу та активів для українських банків є об'єктивною необхідністю. З метою підвищення вимог до рівня капіталізації банків Верховна Рада України внесла певні зміни до Закону України «Про банки і банківську діяльність», а саме: згідно з 31 статтею цього Закону мінімальний розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації юридичної особи, яка має намір здійснювати банківську діяльність, не може бути меншим 500 мільйонів гривень [6].

3. Високий рівень економічної та географічної концентрації. Аналіз розподілу мережі банків свідчить, що основну їх масу зосереджено в кількох великих містах. У м. Києві та Київській області було зосереджено велика кількість банківських установ. У деяких областях – розташовані тільки філіали або відділення, які не завжди можуть запропонувати повний та якісний асортимент банківських продуктів [5]. Таке становище потребує подальшого розгляду питання формування регіональних та муніципальних банків з метою наближення до фізичних та юридичних осіб певних банківських послуг, що враховують специфіку економічного розвитку даного регіону або міста.

4. Низький рівень прибутку та високий рівень ризиків. На думку провідних аналітиків, основними ризиками банківської системи України на даний момент є погіршення платоспроможності позичальників фінансових

установ, що пов'язано зі складною політичною та економічною ситуацією. При цьому негативних факторів декілька: політична нестабільність, погіршення державних фінансів та зниження зовнішньої ліквідності, падіння курсу національної валюти тощо. Основними напрямками діяльності щодо зменшення рівня ризиків банківської системи України мають стати: скорочення операційних видатків та збільшення доходу за рахунок комісійних платежів; підвищення рівня капіталізації банківського сектора шляхом залучення додаткового акціонерного капіталу, вдосконалення методики розрахунку обсягів і нормативів регулятивного капіталу та нормативів ризику; вдосконалення процедур санації, реорганізації та ліквідації банків.

5. Неформальна (тіньової) економіка. Для покращення механізму запобігання «відмивання» коштів у банківській сфері України необхідним є: своєчасне надання Держфінмоніторингом інформації вітчизняним банківським установам щодо нових видів злочинної діяльності (шахрайство із цінними паперами, схеми фіктивного банкрутства, незаконного зняття грошових коштів з рахунків тощо); створення єдиної аналітичної системи для відстеження сумнівних фінансових операцій та розширення переліку самих операцій, які підлягають моніторингу (наприклад, обіг цінних металів, торгівля нерухомістю); посилення кримінальної відповідальності за шахрайство та економічні злочини у банківській сфері тощо.

Список використаних джерел:

1. Антонюк, О. І. Особливості розвитку банківської системи України на сучасному етапі [Текст] / О. І. Антонюк // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – № 1 (16). – С. 145-148.

2. Батрименко В.В. Форми прояву транснаціоналізації банківської діяльності в Україні [Текст] / В.В. Батрименко // Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць. – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2011. – Вип. 26. – С. 114-120.

3. Буряк, О. П. Сутність, елементи та ознаки банківської системи ринкової економіки [Текст] / О. П. Буряк // Сталій розвиток економіки: Міжнародний науково-виробничий журнал. – 2014. – № 3.

4. Коваленко В.В Трансформаційні напрями розвитку банківської системи України / В.В. Коваленко// Економічний форум – 2015.–№ 2. [Електронний ресурс] / Режим доступу : file : ///C:/Users/User/Desktop/ Downloads/ecfor_2015_2_48.pdf

5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

6. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

Христин А. І.
аспірант кафедри банківської справи
Одеського національного економічного
університету
м. Одеса, Україна

ІМІДЖ ТА ДІЛОВА РЕПУТАЦІЯ СУЧАСНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ

У сучасних умовах діяльності банків України ризик ділової репутації посилюється нестабільним економічним станом в економіці країни в цілому та провокує недовіру й збільшує негативний вплив на показники ризику всієї банківської системи, що впливає на імідж і ділову репутацію національних банків. Як відомо, значні економічні результати, позитивний імідж та бездоганна репутація – це показники ефективності здійснення бізнес-процесів у банку.

Проведене дослідження дозволяє дійти висновку, що імідж і репутація банку – поняття інтегральні, вони залежать від обсягу інформації та її транспарентності. Транспарентність є якісною характеристикою банку на фінансовому ринку, яка включає: фінансову, технологічну, управлінську, інформаційну та соціальну відкритість [1, с. 24].

Перед отриманням банківської послуги споживачі визначають для себе, для чого їм необхідна та чи інша банківська послуга. Тип відносин, які банк намагається встановити з різними групами клієнтів, може вплинути на відчуття (імідж), що банк викликає у людей та на їх відповідність цінностям особистості, тобто на репутацію.

Основу управління іміджем і репутацією банків у сучасних умовах становить маркетинг взаємодії. Банки прагнуть будувати ділову репутацію, засновану на довірі, що є більш прогресивним засобом залучення клієнтів. Фінансові інститути поступово відходять від принципу закритості, намагаючись надавати про себе більше інформації у відкритих джерелах. Як правило, таку політику ведуть банки, що працюють на міжнародних ринках.

Банки України вже перейшли на Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) і публікують її у відкритих джерелах. Підвищення відкритості банків стимулює політика НБУ, що виставляє банкам певні вимоги, в тому числі щодо розкриття справжніх власників банків. Як відмічає Л.Кузнєцова, прозорість банківських звітів – одна з умов дотримання ринкової дисципліни. Якщо банк розкриває необхідну звітність на сайті НБУ, він показує

ринку, що йому нема чого приховувати, тим самим підвищуючи довіру до себе [2, с. 98].

Варто зауважити, що існують вигоди, в тому числі і економічні, від використання репутації банку, оскільки позитивна репутація приносить незрівнянно більше користі, ніж найбільш ефективні угоди, підготовлені провідними банківськими менеджерами. Це стосується перш за все економії на витратах пошуку споживачами послуг найбільш цінних пропозицій з боку банків, а також стимулює банки до прискореного вирішення питання про нові засоби індивідуалізації.

Роль репутації не зводиться до того, щоб давати можливість клієнтам банку (наприклад, вкладникам) оцінювати його зі спрощених позицій: «краще або гірше», «дорожче або дешевше», «швидше або повільніше». Відповідно до теорії споживання клієнти купують не послугу банку, а деякі корисні властивості. І його (клієнта) вигода при укладанні договору з банком не в отриманих по депозитах високих процентів або низькому тарифі за обслуговування рахунку, а в тому, що він отримав натомість якусь корисну властивість банку.

Саме тому банки, що володіють високими діловими, іміджевими якостями на фінансовому ринку, зацікавлені в існуванні та роботі інститутів та організацій, здатних зберегти інформаційний капітал, втілений в репутацію конкретного банку. Досвід показує, що такі інститути в першу чергу зосереджені в секторі державного управління: НБУ, Фонд страхування вкладів фізичних осіб, рейтингові агентства тощо.

У тому випадку, якщо державні органи не можуть забезпечити недоторканність сформованого банківського іміджу, тут же «запускається» механізм самозбереження. Використовуючи зниження репутації банку, як привід для активних дій, певна частина користувачів банківських послуг, в першу чергу, пов'язаних зі зберіганням депозитів, прагнуть отримати короткостроковий прибуток за рахунок того, що вилучають із банку депозити до того моменту, як імідж банку буде повністю зруйнований. І банк втрапить здатність відповідати за зобов'язаннями.

Недовіра, що породжує страх щодо статусу банку, дій і задуму того, від кого залежить власне благополуччя призведе до виникнення банківських панік, і не випадково в переважній більшості країн, а тепер уже й в Україні, функціонує механізм захисту вкладів населення, який виконує функцію захисту від репутаційного ризику банку.

Для банків у сучасних умовах актуальним є завдання подолання негативного ставлення до них клієнтів, що зросло в період кризи, і може перейти в банкофобію [3, с. 11]. При цьому важливою є проблема підвищення

фінансової грамотності населення, вирішення якої мінімізувало б можливі конфлікти між банками та їх клієнтами. Забезпечення прозорості діяльності банків сприяє підвищенню ефективності його діяльності, створює позитивний імідж та мінімізує ризики втрати ділової репутації.

Список використаних джерел:

1. Шульга Н. П. Транспарентність інформації про ризики діяльності банків // Н. П. Шульга, К. А. Бусько / «Економічний вісник університету», м. Переяслав-Хмельницький. – 2014. – С. 22–25.

2. Діяльність банків на кредитному ринку в умовах асиметрії інформації: монографія // За заг. редакцією професора Кузнєцової Л.В. – Одеса: Видавництво «Атлант». – 2015. – 360с.

3. Андрєєва Я. С. Теорія асиметрії інформації у банківській діяльності / Я. С. Андрєєва // Соціально-економічні аспекти реструктуризації регіональної економіки : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 6–7 грудня 2012 р. – Вінниця, 2012. – С. 10–12.

Олійник А.В.

*старший викладач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування*

*Хмельницького національного університету
м. Хмельницький, Україна*

Атаманова Ю.І.

магістр (6 року навчання)

*Хмельницького національного університету
м. Хмельницький, Україна*

ПОВЕДІНКОВІ АСПЕКТИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЕЗПЕКИ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ

Розробляючи кредитні продукти, банки одночасно визначають правила їх реалізації, незалежно від ситуації чи учасників кредитних відносин. Тобто, банки відразу обумовлюють своє домінування та перевагу власних інтересів. Інтереси інших учасників кредитних взаємовідносин, як правило, реалізовані лише в межах інтересів банків. Тобто, доцільність взаємовідносин як чинника захисту інтересів кредиторів, вкладників та позичальників у взаємовідносинах з банками є очевидною. Тому, на наш погляд, система безпеки кредитної діяльності банку має передбачати не загальноприйнятий перелік певних дій (як це має місце на

даний час), а лише закономірність функціонування її елементів (правил поведінки, засобів захисту, технологій операцій, тощо).

Аналіз частки недіючих кредитів в банківській системі України показує, що різке зростання проблемних кредитів до 9,4% (більше допустимого значення 5%), почалося з 2009 року, і було обумовлене слабкою здатністю вітчизняних банків протидіяти наслідкам світової фінансової кризи. Однак, протягом 2014-2016 років спостерігається збільшення частки проблемних кредитів відповідно до 13,5%, 22,1% та 35,7%, що є вкрай негативним індикатором безпеки кредитної діяльності банків України [1].

Недоліки функціонування систем ризик-менеджменту вітчизняних банків, в умовах несприятливого зовнішнього макроекономічного середовища в країні, сприяли погіршенню якості кредитних портфелів банків. Також підтвердженням цього є тенденція до стрімкого зростання обсягу сформованих банками резервів за активними операціями з 204,9 млрд грн у 2014 році до 321,3 млрд грн у 2015 році. У 2016 році ця тенденція продовжується і обсяг сформованих резервів сягнув рівня 484,3 млрд грн [2].

Вважаємо, що основною особливістю системи забезпечення безпеки кредитної діяльності банку, є те, що вона базується не на постулатах, що зазвичай визначають залежність одних суб'єктів кредитної діяльності від інших, або загальноприйнятих вимог, що ставить у нерівне становище учасників певної угоди, а на спільно розроблених і доступних до виконання всіма учасниками правилах, заходах і технологіях, навіть тих, які в традиційній банківській практиці та правових нормах у даний час відсутні. На основі аналізу та вивчення ситуації, інтересів учасників кредитної діяльності та їх можливостей розробляються [3, с.278]:

- відповідні технології кредитних взаємовідносин (операцій з залучення чи використання кредитного ресурсу);
- правила поведінки учасників по кожному із етапів кредитних відносин;
- спільні заходи захисту учасників кредитних відносин з використанням можливостей сил безпеки учасників вказаних відносин (а не лише банків).

Слід відмітити, що не тільки від внутрішніх чинників залежить кредитна безпека банку. Особливо великий вплив на поведінкові аспекти учасників кредитної угоди мають зовнішні чинники, зокрема правила гри, що визначені в правовому полі. Як відомо законодавчо кредитна діяльність банків не є врегульованою. Тому основними доповненнями до Закону України «Про банки і банківську діяльність» з позиції забезпечення безпеки кредитної діяльності банків на основі захисту інтересів всіх її учасників пропонуємо такі:

- передбачити встановлення відповідальності учасників кредитної діяльності за надання неправдивих відомостей при встановленні ними

відповідних відносин, що знизить долю необ'єктивних рішень в кредитній діяльності банків;

- забезпечити банкам право оприлюднювати інформацію про недобросовісну поведінку їх боржників з метою спонукання боржників до розрахунків з банками та попередження інших фінансових установ стосовно підвищеного ризику взаємовідносин з зазначеними суб'єктами;

- враховуючи, що для повернення банківських кредитів важливе значення має здатність органів управління позичальника ефективно використати кредитні кошти, доцільно доповнити закон нормами, відповідно до яких: банки мають проводити перевірку не лише кредитоспроможності позичальника. Це дасть змогу визначити не тільки потенційні можливості до повернення кредиту, а й перевірку якості управління діяльністю позичальника, що буде визначати ефективність використання зазначених можливостей.

Отже, збільшення частки недіючих кредитів у банках відбувається не тільки з причин фінансових проблем у позичальників, а й з причин поведінкових (іноді навіть з шахрайськими намірами). Тому питанням дослідження поведінкових аспектів у кредитній діяльності банків потрібно приділяти належну увагу як на мікро- так і макрорівнях.

Список використаних джерел:

1. Статистика. Основні показники діяльності банків України. Офіційний сайт НБУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798

2. Олійник А.В. Проблемні кредити та їх вплив на платоспроможність банків в Україні / А.В. Олійник, І.В. Воловник // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Мукачівського державного університету. – 2016. – Випуск 6. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-6>

3. Толстошеєва А.В. Корпоративний інтерес як об'єкт безпеки кредитної діяльності банків/ А.В. Толстошеєва // Науковий Вісник Національного лісотехнічного університету України. – Львів, 2014. – Вип. 24.10. – С. 275-282.

Стоянова К.С.
студентка 2 курсу (магістр)
групи БСМ-162
Науковий керівник
к.е.н., доцент І.О. Журба,
завідувач кафедри соціального забезпечення,
Черкаський державний технологічний університет
м. Черкаси, Україна

СТИМУЛЮВАННЯ ДЕПОЗИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Сьогодні комерційний банк здатний запропонувати клієнтові до 200 видів банківських продуктів і послуг, але є певний базовий набір банківських операцій, без яких не може існувати і нормально функціонувати банківська установа. Серед них важливе місце займає залучення коштів населення на депозитні та поточні рахунки в національній та іноземній валюті.

Банки пропонують своїм клієнтам відкрити поточні рахунки (в тому числі для одержання пенсій) та депозитні рахунки з можливістю поповнення депозиту, з виплатою відсотків авансом, щомісячно, щоквартально або при закритті рахунку і з можливістю приєднання відсотків до основної суми депозиту.

Депозити є важливим джерелом ресурсів банку, їх структура рухлива та знаходиться у залежності від кон'юнктури грошового ринку.

У вітчизняних наукових працях дослідженню окремих питань формування банківських ресурсів та управління ними присвячені праці О.В. Васюренка, А.П. Вожжова, О.В. Дзюблюка, О.Д. Заруби, Б.С. Івасіва, А.М. Мороза, Л.О. Примостки, М.І. Савлука, І.В. Сало. Серед російських вчених варто виділити роботи В.І. Колесникова, Л.П. Кроливецької, О.І. Лаврушина, Г.С. Панової, В.М. Усоскіна та інших. Належне місце в розробці цієї проблеми займають праці закордонних вчених, а саме: Г. Айленберга, Діани Мак Нотон, П. Роуза, Дж. Сінкі, Тімоті У. Коха, Д.П. Уайтінга та інших.

Банк зосереджує свої зусилля на створенні сприятливих та вигідних умов обслуговування клієнтів, розширенні переліку банківських послуг, що надаються, збільшенні присутності на ринку різноманітних продуктів та послуг та їх трансформації в залежності від змінення умов ринкового середовища.

Конкурентна боротьба між банками на ринку кредитних ресурсів змушує їх приймати заходи щодо розвитку послуг, що сприяють залученню депозитів. Для цього банками розробляється стратегія депозитної політики, виходячи з цілей і завдань, закріплених в його статуті із урахуванням необхідності збереження показників банківської ліквідності.

В той же час слід зазначити, що окрім пропонування цікавих умов залучення коштів банки повинні надавати вичерпну інформацію про себе своїм кредиторам і вкладникам, до якої належать відомості про величину статутного капіталу, розміру власних засобів, інформація про засновників, перспективи розвитку, підсумки діяльності і т. п.). Особливо це стосується фізичних осіб, які вибирають банки для внесення своїх вкладів.

Важливе значення для вкладників має доступність інформації щодо діяльності комерційних банків та про гарантії, які вони можуть надати.

Основними шляхами, що запропоновані авторами щодо поліпшення системи стимулювання залучення вкладів та підвищення рівня обслуговування клієнтів банку є:

По-перше, заходи щодо розширення ресурсної бази банку, які сконцентровані на збереженні провідних позиції банківської установи на ринку залученні коштів населення та роботи щодо підвищення довіри вкладників до банку. Ці заходи, на думку авторів, повинні базуватись на наступних рекомендаціях:

- проводити залучення коштів населення шляхом впровадження нових та удосконалювання діючих банківських продуктів та послуг;
- забезпечувати якісний і своєчасний готівково-грошовий обіг коштів;
- збільшувати питому вагу кількості пенсіонерів, що обслуговуються банком.

По-друге, заходи щодо розширення ресурсної бази юридичних осіб, що перейшли на обслуговування до банку за рахунок надання якісних конкурентоспроможних банківських послуг. Ці заходи, на думку авторів, повинні базуватись на наступних рекомендаціях:

- впроваджувати систему консультацій при роботі із групами підприємств та організацій та пропонування послуг з урахуванням галузевих ознак та особливостей роботи цих суб'єктів господарювання;
- проводити роботу із залучення на розрахунково-касове обслуговування підприємств та організацій, фінансованих з міського або державного бюджетів;
- проводити роботу з організаціями-одержувачами платежів населення з метою залучення їх до договірної форми обслуговування.

По-третє, заходи щодо ефективного розміщення ресурсів банку, що орієнтовані на збільшення об'єму вкладів населення реального сектору економіки на основі аналізу та визначення пріоритетних секторів економіки країни в сполученні із гнучкою процентною політикою. Ці заходи, на думку авторів, повинні базуватись на наступних рекомендаціях:

- розвивати операції по наданню банківських гарантій у зв'язку зі значним інтересом клієнтів до даної послуги;

- оптимізувати вкладення в державні цінні папери;
- розробити та удосконалити методологію проведення аналізу активів і зобов'язань, що враховуються на позабалансових рахунках;
- оптимізувати грошові потоки з метою мінімізації витрат банку на з ліквідності;
- оптимізувати готівково-грошовий оборот з метою покращення ефективності використання ресурсів і зменшенню витрат банку.

Отже, поліпшення організації депозитних операцій і системи стимулювання залучення вкладів дуже важливе для банків у сучасних умовах господарювання. Збільшення загального об'єму вкладів юридичних і фізичних осіб та розширення кола вкладників шляхом залучення потенційних клієнтів дозволить повніше задовольнити потреби існуючих клієнтів банку, поліпшити ефективність їх обслуговування, удосконалити процедуру гарантування вкладів та підвищити зацікавленість в розміщенні коштів у банківських установах.

Список використаних джерел:

1. Бартош О.М. Депозитна політика банку та основні етапи її формування/О.М.Бартош//Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2008. – №3. – С.97-101.

2. Кредити та депозити за секторами економіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>.

3. Закон України Про банки і банківську діяльність

4. Постанови Правління Національного банку України: Правила здійснення депозитних операцій для банківських депозитів від 30.06.1998 № 250 Про затвердження Інструкції про відкриття банками рахунків у національній та іноземній валюті із змінами та доповненнями від 18.12.1998 № 527.

5. У 2010 році найбільш подешевшали депозити з/без права поповнення і часткового зняття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/~1/0/all/2010/12/30/>.

Клименко А.І.
студентка 5 курсу
спеціальності «Банківська справа»,
Черкаський державний технологічний університет
м. Черкаси, Україна

КОНТРОЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ БАНКІВСЬКОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Поняття «контролінг» походить від англійського «to control», яке в економічному розумінні означає управління, спостереження, контроль. Але контролінг не зводиться до простої системи контролю, а охоплює значно ширшу сферу діяльності підприємства та банку зокрема. Під контролінгом розуміють систематичний управлінський контроль, відстеження ходу виконання поставлених завдань з одночасним корегуванням роботи, що здійснюється на основі дотримання встановлених стандартів і нормативів, постійного регулювання і моніторингу як найважливішого завдання економічного управління [1].

Наукові дослідження різних аспектів контролінгу знайшли відображення в працях багатьох зарубіжних вчених, а саме: А. Дайле, Е. Майєра, Р. Манна, К. Хомбурга, Г. Піча, Е. Шерма, Х. Фольмута, Д. Хана, С. Данілочкіної, О. Карминського, М. Максимова, С. Петренко, О. Колодізев, Л. Сударева, Н. Шульга, А. Андронові, О. Карминського, С. Клімова, В. Кнаупа, С. Петренка, О. Терещенка, С. Фалька, З. Васильченко, Ю. Максутов, А. Мороз, І. Парасій-Вергуненко, А. Пересада, О. Потоцька, П. Роуз [2].

В Україну в банківську систему термін «контролінг» прийшов із європейських країн на початку 90-х років ХХ ст. У зв'язку із численними банкрутствами банків, суттєвим зниженням рівня банківської маржі внаслідок стабілізації курсу національної грошової одиниці, посиленням конкуренції банків за перерозподіл ринків збуту банківських продуктів та клієнтури виникла необхідність суттєвим чином реструктурувати процес управління банком з метою забезпечення його стійкості та надійності. Але за розвитком контролінгу вітчизняна банківська система знаходиться на рівні початку 90-х років минулого століття, який вже пройшли зарубіжні банки. Це обумовлено наявністю проблем в процесі становлення вітчизняного банківського контролінгу [3].

Основними факторами, що стримують темпи впровадження контролінгу в практику функціонування вітчизняних банків, слід вважати:

– низький рівень стандартизації та уніфікації при здійсненні окремих (особливо внутрішніх) банківських операцій;

- невідповідність рівня систем інформаційного забезпечення внутрішніх бізнес-процесів у банку вимогам сучасного контролінгу;
- відсутність достатнього досвіду та традицій вітчизняного вартісно-орієнтованого банківського менеджменту, які б сформували підґрунтя для впровадження концепції контролінгу;
- недосконалість організаційної побудови бізнес-процесів у більшості вітчизняних банків (нерівномірне навантаження на різні підрозділи, нечітке розмежування відповідальності та повноважень) [4].

Завданнями служби контролінгу в банку є:

- організація, координація і методична підтримка фінансового планування в банку;
- координація і методичне забезпечення процесу розроблення і реалізації фінансової стратегії;
- забезпечення внутрішнього контролю за виконанням планів і аналіз відхилень;
- організація системи управлінського обліку й визначення структури фінансової інформації для керівництва;
- підбір, участь у розробленні й удосконаленні систем автоматизації управлінської діяльності в банку [5].

Отже, контролінг має значні перспективи впровадження у практику функціонування вітчизняних банківських установ. Основними факторами, що сьогодні формують економічні передумови для впровадження контролінгу як сучасного напрямку банківського менеджменту в банках України, є: глобалізаційні й інтеграційні процеси, тенденція до зменшення рівня рентабельності та загострення конкурентної боротьби, підвищення рівня ризиків банківської діяльності, незбіг цільових орієнтирів учасників банківського бізнесу, виконання функції індикатора успішності бізнесу показником економічної доданої вартості, пошук внутрішніх можливостей та резервів для підвищення прибутковості, послаблення контролю та регулюючого впливу на банки з боку НБУ.

Список використаних джерел:

1. Максимова М.В. Теоретичні підходи до ви-значення сутності поняття «контролінг» у банківській діяльності/ М.В. Максимова// Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2015.
2. Колодізев О.М. Контролінг як технологія управління фінансовими та нефінансовими структурами: монографія/ О.М. Колодізев, І.М. Чмутова, К.М. Азізова та ін. – Х.: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 348 с.

3. Арефєва О.В. Історія виникнення контролінгу та сутність контролінгу бізнес-процесів/ О.В. Арефєва, Л.Л. Дякон// Актуальні проблеми економіки. – 2014. – №8 (62). – С. 165-171.

4. Мороз Л.В. Сучасний стан банківського контролінгу і управлінського обліку в Україні/ Л.В. Мороз, О.М. Сарахман// Вісник ЖДТУ. – 2014. – №4 (54). – С. 133-138.

5. Пугарська Н.Б. Ефективність системи контролінгу в управлінні банком/ Н.Б. Пугарська// Вісник соціально-економічних досліджень. – 2015. – Випуск1 (48). – С. 276-282.

СЕКЦІЯ 5

*Фінансовий ринок та ринок
фінансових послуг*

Джиквас Анна Олексіївна
викладач кафедри соціального забезпечення,
Черкаський державний технологічний університет
м. Черкаси, Україна

ПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З МВФ: ЗАБОРГОВАНІСТЬ УКРАЇНИ ПЕРЕД МВФ

Міжнародний валютний фонд (МВФ) є організацією, яка складається з 189 країн-членів. Країни працюють зі стимулюванням глобального валютного співробітництва, забезпеченням фінансової стабільності, сприяння міжнародній торгівлі та підтримці високого рівня зайнятості, стійкого економічного зростання та зниження рівня бідності в усьому світі.

Таким чином, проаналізувавши період з серпня 2012-2016 рр. слід зазначити, що відбулася істотна модернізація системи нагляду в бік її інтегрованого варіанту, що дає можливість концептуально пов'язати оцінки МВФ щодо окремих країн з оцінкою глобальної стабільності, здійснити аналіз вторинних ефектів від кроків у політиці всіх країн-членів, збалансувати підходи до внутрішньої та курсової політики за допомогою багатосторонніх консультацій. Це допоможе значно збільшити резерви валового бюджету МВФ (рис. 1) та впорядкувати механізми фінансування.

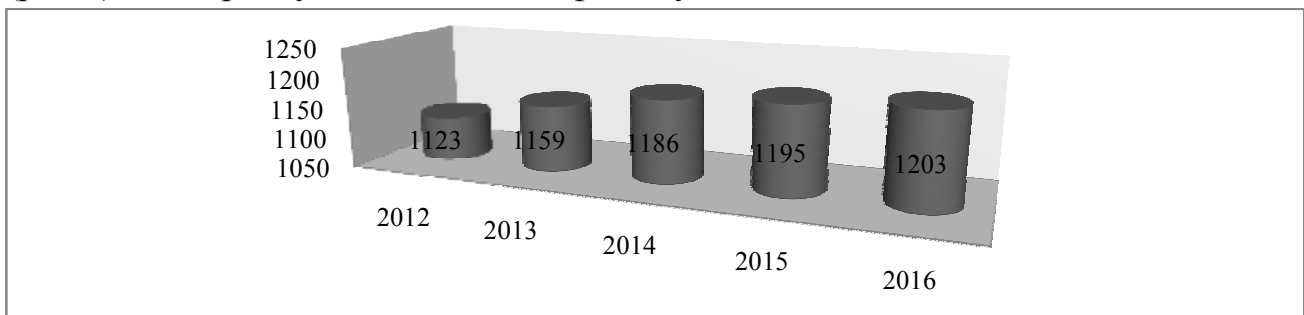

Рис.1. Валовий бюджет МВФ на 2012-2016 р., млн. дол. США [3]

Контроль МВФ проводиться у вигляді щорічних консультацій з країнами-членами, у результаті яких країнам надаються рекомендації. При підготовці цих рекомендацій апарат фонду враховує не тільки характер зовнішньо - економічної політики країни-члена, але й її внутрішньо - економічне положення [1, с. 296].

Загальна сума розширених кредитних механізмів становить 2036920 млн. дол. США. Співробітництво України з МВФ почалося з 1992 р. і проходить поетапно. Після двох років «паузи» у співробітництві, у лютому 2014 р. Уряд України звернувся до МВФ з проханням розпочати переговорний процес щодо підготовки нової кредитної угоди між Фондом та Україною. 30 квітня 2014 р. Рада директорів МВФ затвердила нову спільну програму «стенд-бай» на

наступні 2 роки у сумі 17,1 млрд. дол. США, з яких у 2014 р. отримано два транші – у травні в розмірі 3,2 млрд. дол. США та у вересні в розмірі 1,4 млрд. дол. США [4].

У січні 2015 р. досягнуто домовленості про розширення фінансової підтримки України шляхом заміни існуючої програми МВФ stand-by на довготермінову програму Extended Fund Facility (EFF). 11 березня 2015 р. Ради директорів Міжнародного валютного фонду прийняла рішення щодо переходу на довготермінову програму розширеного кредитування (EFF) і виділення Україні 12,35 млрд. дол. США. Ця чотирирічна програма передбачає фінансування заходів з економічної і фінансової стабілізації України. Перший транш кредиту в обсязі 5 млрд. дол. США Україна отримала у березні 2015 р. 31 липня 2015 р. відбулось чергове засідання Ради Директорів МВФ, під час якого було ухвалено рішення щодо виділення Україні другого траншу у розмірі 1,7 млрд. дол. США [3].

Слід звернути увагу, що у сфері боргового регулювання МВФ активно взаємодіє зі Світовим банком, розробляє разом з ним програми структурної адаптації, націленої на поновлення платоспроможності країн-позичальників, підвищення ефективності їх національної економіки, а також забезпечення фінансування цих програм з зовнішніх джерел. Новим напрямом у діяльності МВФ і Світового банку є пряма участь в операціях по скороченню заборгованості розвинутих країн приватним банкам.

Проаналізувавши проблеми зовнішньоекономічної та господарчої незбалансованості в Україні, було визначено, що вони потребували і потребують негайного вирішення в умовах, коли валютні платежі перевищують надходження по поточних статтях платіжного балансу і збільшення їх резервів відбувається за рахунок одержання зовнішніх кредитів, тобто за рахунок збільшення зовнішнього боргу (рис. 2).

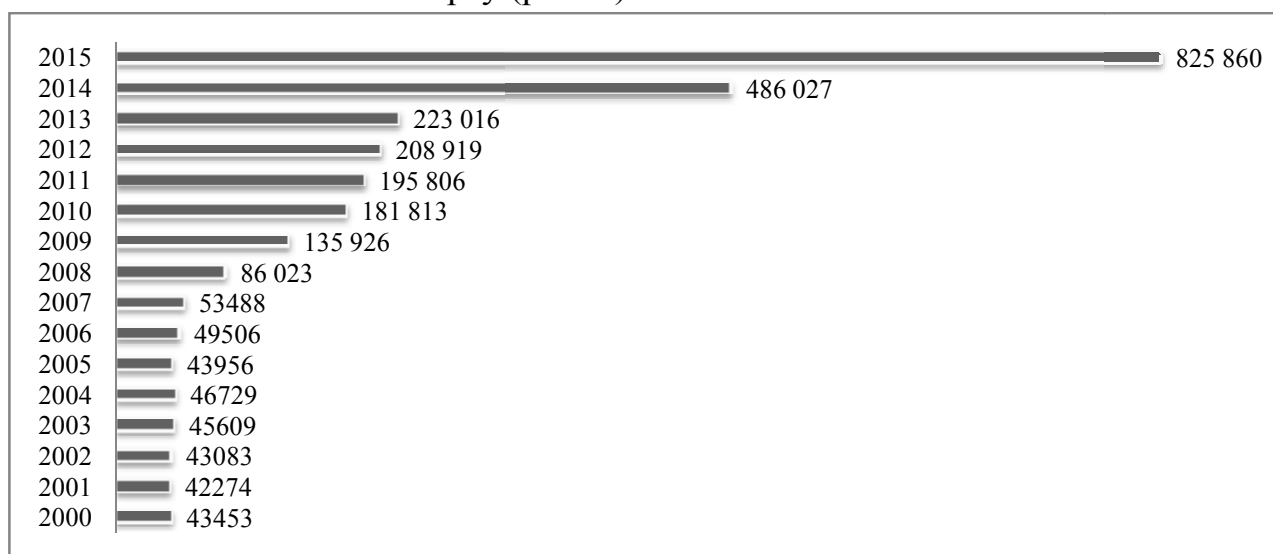

Рис. 2. Заборгованість України за період 2000-2015 рр. млн. дол. США

Таким чином, зростання валютних резервів не завжди є показником покращення зовнішньоекономічних позицій країни. Потрібно зауважити, що зовнішня заборгованість виправдовує себе при оптимальній або хоча б раціональній структурі імпорتنих або інших платежів, які сприяють економічному зростанню. Але при інших обставинах зовнішня заборгованість не стимулює, а гальмує економічний розвиток.

Протягом 2000-2005 рр. заборгованість України мала зміни, і з 2006 р. обсяги заборгованості почали зростати з невеликими темпами, але в 2014 р. відбувся дуже помітний стрибок, який збільшив обсяг заборгованості більш ніж у 2 рази, з 223016 млн. дол. США до 486027 млн. дол. США, з тим самим Україна зіткнулась і в 2015 р., коли обсяг заборгованості зріс знову в 2 рази, з 486027 млн. дол. США до 825860 млн. дол. США, причиною цього процесу є економічна криза з якою зіштовхнулася Україна в 2014р., також довгий часімпорт в Україні перевищував експорт, і це також призвело до зростання зовнішнього боргу, що ускладнює для України процес отримання нових кредитів. МВФ досить жорстко обумовлює виділення чергових траншів, виходячи із фінансової та бюджетної дисципліни країни. У конкретних українських умовах виконання цих вимог може призвести до загострення вкрай складних соціально-економічних проблем, включаючи банкрутство підприємств, згорання програм підтримки незахищених верств населення. Уряд, який вирішив дотримуватись рекомендацій МВФ, отримує додатковий аргумент, який виправдовує його непопулярні заходи. Однак виникає питання про те, наскільки переконливим цей аргумент виявиться для населення. МВФ, як показує досвід, не робить виключення для жодних держав.

Аналіз кредитної діяльності МВФ і МБРР в Україні свідчить, що в останні роки значно зросла його роль в забезпеченні та спрямованості ресурсів для фінансування дефіцитів платіжного балансу [1, с. 296].

Без проведення економічних і соціальних реформ кредитна допомога міжнародних фінансово-кредитних організацій не має сенсу, значна частина проектів, на які були взяті кредити МВФ, не реалізовані або припинені в Україні. Крім того, аналіз даних та умови кредитування показують, що з методів управління та розподілу кредитних ресурсів МВФ не усунені до цього часу дискримінація та нерівність стосовно країн, які стали на шлях ринкових відносин. Так, формально в Уставі МВФ немає статей, котрі би дозволяли надання Фондом кредитів з якимись умовами. Але реально МВФ може накладати на країну-позичальника фінансові санкції, позбавляючи її доступу до кредитів, якщо Фонд вважає, що кошти, які використовуються, не відповідають обумовленим цілям. Усе це вимагає переходу до радикальних заходів щодо суттєвого підвищення ефективності використання запозичених коштів [2].

Список використаних джерел:

1. Кондусова Л. Ф., Кіпа М. О. Фінансова залежність України від кредитів міжнародних організацій 2014/ [Електронний ресурс] БІЗНЕСІНФОРМ № 6 '2014- Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2014_6_52.

2. Савостьяненко М. В., Інвестиційні проекти Міжнародних фінансових організацій в Україні/ Фінансова політика та економічне регулювання. [Електронний ресурс] - Наукові праці НДФІ 1 (42)•2008 Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Npndfi_2008_1_16.pdf

3. К более прочному и стабильному глобальному подъему. Годовой отчет МВФ за 2013 год. Washington, DC 20431 USA. – 92 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.imf.org/external/russian/pubs/ft/ar/2013/pdf/ar13_rus.pdf. E54

4. Співробітництво України з міжнародними фінансовими інституціями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vatican.mfa.gov.ua/ua/page/open/id/860>

Литовченко І.С.

студентка,

Черкаський державний технологічний університет

м. Черкаси, Україна

Науковий керівник: к.е.н., доц. Тернова Л.Ю.

ФІНАНСОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НОВІ УЧАСНИКИ РИНКУ

В останнє десятиліття активізація передових технологій та нових фінансових продуктів сприяла інтенсивному розвитку фінансової системи економічно потужних країн. Інноваційний вектор модернізації будь-якої економічної діяльності є вирішальним фактором підвищення конкурентоспроможності будь-якого економічного суб'єкта. Однак, питання врегулювання складних економічних відносин у ході реалізації фінансових інноваційних технологій та забезпечення їх ефективності досліджені й розроблені недостатньо [1].

На сьогоднішній день відсутнє єдине тлумачення такого поняття як «FinTech» (або фінансових технологій), незважаючи на те, що цей термін вже активно вживається протягом кількох років. Найбільш загальне визначення

FinTech (financial technology) - галузь економіки, що складається з компаній, які використовують технології для надання фінансових послуг більш ефективним способом. Компанії з цієї галузі, в більшості своїй, є стартапами, створеними з метою здійснення прориву в уже існуючих фінансових системах і організаціях, що не використовують програмні продукти. Також фінансові технології можна, на нашу думку, визначати як сферу дії технічних стартапів, які роблять переворот в таких напрямках, як мобільні платежі, перекази грошей, позики, залучення коштів і навіть управління активами. Також це бізнес-напрямок, в основі якого лежить використання програмних продуктів для надання фінансових послуг [2]. Отже, фінансова технологія – це економічна і фінансова теорія, математичні й статистичні методи. Обізнаність про готові фінансові розробки, комп'ютерна та телекомунікаційна техніка тощо.

Взагалі фінансова інновація як поняття означає: 1) якісний стрибок у наших уявленнях – це вид творчості, який веде до появи зовсім нової, революційної технології; 2) новий поворот у використанні вже відомої ідеї; або 3) об'єднання вже існуючих технологій чи процесів для створення інструмента, що пристосований до якої-небудь конкретної ситуації. Цей останній тип часто ігнорують у дискусіях з питань фінансового інжинірингу, хоча за ступенем важливості він не поступається першим двом [3].

У звіті аудиторської компанії Pricewaterhouse Coopers визначено десять технологічних чинників, що визначатимуть конкуренцію в сегменті фінансових послуг до 2020 року. Також компанія виділила шість пріоритетних областей, на які повинні звертати увагу фінансові організації. Кібербезпека, аналітика даних про клієнтів і блокчейн потрапили в основні фактори, які будуть впливати на розвиток ринків фінансових послуг до 2020 року.

Наведемо десять найважливіших технологічних факторів:

1. Фінансові технології будуть сприяти зміні бізнес-моделей.
2. Економіка спільного споживання стане невід'ємною частиною фінансової системи.
3. Технологія блокчейн викличе радикальну реструктуризацію галузі.
4. Цифровий формат стане основним.
5. Аналітика даних про клієнтів стане основним інструментом прогнозування зростання виручки і рентабельності.
6. Розвиток робототехніки і штучного інтелекту дасть початок хвилі локалізації та повернення активів, раніше виведених за кордон.
7. Публічна хмара стане основною інфраструктурною моделлю.
8. Кібербезпека стане одним з головних інструментів захисту фінансових організацій.
9. Азіатські країни вийдуть в лідери технологічних інновацій.

10. Регулюючі органи також будуть приділяти більше уваги питанням технологічного характеру.

Відповідно виділимо шість пріоритетів, намічених на 2020 рік, на які повинні звертати увагу фінансові організації.:

1. Відновити операційну модель в частині інформаційних технологій для підготовки до того, що стане нормою в найближчому майбутньому.
2. Скоротити витрати за рахунок спрощення старих систем і впровадження робототехніки і систем штучного інтелекту.
3. Нарощувати технологічні можливості для збору максимальної кількості даних про потреби своїх клієнтів.
4. Підготувати архітектуру своїх систем до підключення до чого завгодно, де завгодно.
5. Приділяти максимум уваги кібербезпеці.
6. Забезпечити собі доступ до людських ресурсів, що володіє здібностями і навичками, необхідними для виконання завдань і перемоги в конкурентній боротьбі [4].

Як вважають експерти, інновації, що з'явилися останнім часом, створюють на фінансових ринках атмосферу невизначеності, невпевненості, нервозності, що підвищує нестабільність і можливість різких коливань, особливо на ринках держав, що розвиваються, і країн з перехідною економікою. Але доцільність розгляду фінансових інноваційних технологій зумовлена передусім тим, що інноваційна діяльність на вітчизняному фінансовому ринку має величезний потенціал. Цей потенціал може істотно і швидко примножитись, якщо врахувати, що світова практика багата вже готовими фінансовими інноваційними продуктами та технологіями, які доводять свою ефективність. Тобто банки мають можливість адаптації новітніх фінансових інструментів до українських реалій, що дозволить отримати вагомі економічні здобутки [1].

Список використаних джерел:

1. Лавров Р.В. Застосування фінансових інноваційних технологій банками: досвід та перспективи// Економіка. Управління. Інновації. – Випуск № 2 (12), 2014.
2. Fintech Definition [Електронний ресурс] / Газета «Fintech Weekly» – Електрон. дан. – Кельн, 2015. URL: <https://www.fintechweekly.com/fintech-definition/>
3. [Електронний ресурс] URL: <http://buklib.net/books/22583/>
4. [Електронний ресурс] URL: <https://delo.ua/tech/top-10-tehnologicheskikh-trendov-kotorye-izmenjat-rynok-finansovyh-318131/> © delo.ua

СЕКЦІЯ 6

Інвестиції та інновації в економіці

Савченко Алла Володимирівна
старший викладач кафедри
соціального забезпечення,
Черкаський державний технологічний університет
м. Черкаси, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Інфляція як економічний феномен вже довгий час привертає увагу науковців різних країн. Однак і в даний час інфляція повністю не досліджена. Вона являє собою складне і неоднорідне соціально-економічне явище, що створює певні труднощі при дослідженні. Це зовнішні, які лежать на поверхні інфляційного процесу, так і його внутрішні елементи і якісні характеристики. Крім того, зміни, що відбуваються як в економіці різних країн, так і в світовій економіці в цілому, зумовлюють появу нових причин, форм і наслідків інфляції.

Теоретичні та методичні основи інфляційних процесів досліджували багато вітчизняних науковців, але особливо слід відзначити таких як: А.Гальчинський, П. Єщенко, В. Прісняков, Ковальчук Т., Коваль М., Гайдучський П., Кораблін С., А. Гальчинського, В. Гейця, А. Гриценка, А. Іларіонова, С. Корабліна, С. Лушина, Т. Кричевську, О. Кузнецою, О. Мельник, Ю. Семенова, А. Савченка та ін.

Проте, недостатність розробки питань пов'язаних із визначенням характеру взаємозв'язків в умовах розгортання інфляційних процесів визначили вибір теми дослідження та її актуальність. Адже інфляційні процеси та їх наслідки постійно потребують уваги суспільства і уряду, оскільки рівень інфляції враховується при визначенні добробуту населення, розрахунку процентних ставок та різних економічних розрахунках.

Серед фундаментальних зарубіжних досліджень, присвячених інфляції, слід зазначити, перш за все, роботи засновника теорії державного регулювання ринкової економіки Дж. М. Кейнса, який розглядає інфляцію і безробіття як явища, пов'язані з величиною сукупних витрат в економіці; Дж. Хікса, який запропонував використовувати концепцію очікувань, в т.ч. інфляційних, в економічній теорії; М. Фрідмана, який проводив дослідження в галузі аналізу споживання і грошового обігу, розробки монетарної теорії у взаємозв'язку з політикою економічної стабілізації; Б. Бернанке і Ф. Мишкіна, котрі вперше підняли проблеми, пов'язані з режимом інфляційного таргетування.

Глобальні економічні процеси за останнє десятиліття привели до появи нових чинників, що сприяють інфляції. Найважливішим із цих факторів є зміна структури світового попиту на продукти харчування і продовольчу сировину, обумовлене як зростанням добробуту населення країн, що розвиваються, так і

переходом ряду країн до використання біопалива у відповідь на високі ціни традиційних енергоносіїв. Залишаються актуальними і дискусійними питання про вплив на рівень інфляції заходів, що вживаються країнами для подолання фінансової кризи, і впливу на зростання цін податкового фактора (в першу чергу непрямих податків), тобто держави.

Для України проблема інфляції і боротьби з нею стоїть з різним ступенем гостроти з початку переходу до ринкової економіки. Однак до сих пір "перемагає" поки інфляція, що свідчить про недостатню ефективність заходів антиінфляційного регулювання. Досягнення низької інфляції є однією з умов стійкого економічного зростання.

Для України в умовах нестабільності використання інфляційного таргетування висуває підвищені вимоги до статистичних і дослідницьких підрозділів Національного банку, оскільки в основу практичного використання цього режиму монетарної політики покладені прогнози інфляції на планований період. Будьякі прогнози пов'язані з наявністю невизначеності відносно майбутнього і рідко повністю збігаються з фактичним розвитком подій, особливо в умовах значної залежності від зовнішніх ризиків. Крім того, в умовах мінливої економіки, несприятливої політичної ситуації виникають проблеми з якістю статистичних даних і довжиною доступних тимчасових відрізків. Так для України важко обрати періоди, які дозволять побудувати точні економетричні моделі, на основі яких прогнозується ситуація на перспективу [1].

Інфляційні процеси в Україні викликані сукупністю взаємопов'язаних об'єктивних і суб'єктивних чинників. Це залежність від зовнішнього енергопостачання, непослідовність економічної політики, недоліки в політиці бюджетних видатків тощо [2].

Ускладнюється процес і наявністю чинників, що не піддаються прогнозуванню або важкопрогнозовані, але які роблять істотний вплив на рівень цін в економіці. До них можна віднести:

- проведення антитерористичної операції на сході країни;
- коливання світових цін на сировину і матеріали (особливо на енергоносії);
- непередбачені валютні коливання, які не є результатом економічної чи монетарної політики;
- зміни умов сільськогосподарського виробництва, що роблять вплив на ціни продукції агропромислового виробництва;
- природні катаклізми і інші форс-мажорні події, що виявляються у формі шоків попиту і пропозиції.

Досягнення цінової стабільності в довгостроковій перспективі неможливо без комплексного дослідження проблем інфляції і розробки ефективної системи заходів антиінфляційного регулювання [1].

Необхідно теоретичне переосмислення питань економічного змісту інфляції і антиінфляційного регулювання, аналіз соціально-економічних наслідків інфляції і взаємозв'язку інфляційних процесів з грошово-кредитною політикою, податковим механізмом і іншими елементами фіскальної політики в умовах функціонування сучасної економіки. Важливо продовжити дослідження в області розробки нових прикладних механізмів, методів та інструментів ефективного антиінфляційного регулювання української економіки, в тому числі в галузі монетарної і фіскальної політики.

Список використаних джерел:

1. Мірошник О.Ю. Особливості застосування інфляційного таргетування, як режиму монетарної політики центрального банку. *Фінансовий простір* № 2 (18) 2015. – С. 75.
2. Вдовиченко Н.Є. Інфляція та її вплив та економіку України / Н.Є. Вдовиченко // *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право.* – 2015. – №1 (78). – С. 93-102.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Базіль А.О.

*студентка факультету економіки та управління,
Черкаський державний технологічний університет
м. Черкаси, Україна*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

Сучасна економіка України нерозривно пов'язана з інвестиційно діяльністю, яка слугує рушійною силою для розвитку та оновлення механізму всієї економіки в цілому.

Режим контролю та координації інвестицій керівництво кожної країни визначає по різному відповідно до мети та поставлених цілей розвитку, також від національно - економічних особливостей держави. Проте проблема підвищення активності інвестиційної діяльності є актуальною для більшості країн світу, в тому числі для України.

Дослідженню та аналізу проблем інвестиційного ринку присвячено велика кількість праць, ними займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені як: Г. Александер, Д. Бейлі, Г. Марковіц, П. Роуз, Дж. Сінкі, Олійник Д., Захарін С.В., Пінчук Ю.Б., Белоусова О.С. Разом з тим це питання є дуже глибоким та має важливе значення, тому потребує подальшого наукового дослідження.

Ринкове реформування економіки України передбачає особливу важливість інвестиційного аспекту. Удосконалення і розвиток сучасної економіки неможливі без стимулювання інвестицій, пошуку і залучення надійних інвесторів, які розмістять свої інвестиції на довгостроковий термін, що забезпечить перспективи та стабільний розвиток важливих ланок господарювання [3, с.279].

Таким чином, в сучасних умовах в Україні інвестиційний аспект стає домінуючим, в першу чергу, для реалізації амбітних цілей ринкових реформ в країні. Необхідність збільшення інвестицій в економіку України вимагає удосконалення та створення майже досконалого ринку інвестицій як для механізму залучення інвестицій, так і для їх подальшого ефективного використання, це підвищить довіру та увагу вітчизняних та зарубіжних інвесторів.

Основа інвестицій будь-якої країни визначають обсягом прямих іноземних інвестицій та інвестицій в основний капітал. Дослідження інвестиційних надходжень в економіку показали, що протягом 2015 року в економіку України надійшло 3,76 млрд. доларів США прямих іноземних інвестицій. Протягом років незалежності, тобто останніх 25 років, і на момент 31 грудня 2015 року обсяг прямих іноземних інвестицій склав 43 млрд. 371 млн. дол. [2].

Прямі іноземні інвестиції мають сприяти підвищенню міжнародної позиції України в інвестиційній сфері і частково запобігти зростанню зовнішнього боргу, станом на сьогоднішній день, ситуація в економіці навпаки - скорочуються інвестиції і зростає обсяг боргів.

Галузева структура інвестицій в основний капітал в нашій країні також далеко неідеальна: інвестиції в промисловість не складають навіть половини обсягів усіх інвестицій (38%), тоді як вартість основних фондів є домінуючою, а сільське господарство, маючи дуже великий потенціал, інвестується взагалі незначно мірою (6%) [1, с. 95]. Судячи з матеріалів приведених експертами Європейського центру дослідження, підприємницький ризик інвестицій в Україні становить 80%, і це впливає на низький обсяг інвестиційних надходжень.

Після проведення дослідження, можна узагальнити, що до факторів, які стримують приплив інвестицій до економіки України, належать такі:

1. політична невизначеність;
2. бюрократичні перешкоди, що затримують реалізації інвестиційних проектів;

3. корупція в органах влади;
4. високий рівень економічної злочинності;
5. економічні – відсутність високоефективного та автономного недержавного сектора економіки;
6. неплатоспроможність великої кількості українських підприємств;
7. невисока купівельна спроможність населення України.

В ході дослідження були сформовані основні напрямки поліпшення інвестиційного клімату країни:

- сприяння розвитку інвестиційної інфраструктури;
- формування сприятливого інвестиційного іміджу;
- покращання інформаційного забезпечення іноземних інвесторів про потенційні можливості інвестування;
- підтримка малого підприємництва, створення конкурентного ринкового середовища, швидке реагування на споживчі потреби і кон'юнктуру ринку;
- створення прозорого законодавчого поля інвестиційної діяльності в Україні;
- зменшення бюрократичних перешкод учасникам інвестиційного ринку;
- подолання корупції;
- зниження рівня економічних злочинів;
- забезпечення економічних свобод у державі.

Проведене дослідження свідчить, що інвестиційний ринок – це складна економічна категорія, яка має певну структуру та механізм функціонування. В той же час на інвестиційний ринок впливають безліч факторів, що визначають подальший його розвиток.

Список використаних джерел:

1. Марченко Н.А. Рейтингова оцінка України за рівнем інвестиційної привабливості // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2015. – № 2 (10). – С. 94-100.
2. Статистична інформація [Електронний ресурс] Режим доступу: [http:// www.in.ukrproject.gov.ua](http://www.in.ukrproject.gov.ua) – офіційний сайт Державного України з інвестицій та розвитку.
3. Фарат О. В. Формування механізму реалізації державної інвестиційної політики України та напрями його вдосконалення / О. В. Фарат // Вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. – 2013. – № 1 (24). – С. 276-282.

СЕКЦІЯ 7

Регіональний економічний розвиток

Суботіна Ю.О., Сергієнко О.А.
аспіранти кафедри економічної кібернетики та маркетингу,
Черкаський державний технологічний університет
м. Черкаси, Україна

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ І РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Україна володіє значним агроекономічним потенціалом для виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції. Ріст платоспроможного попиту, зниження рівня світових запасів продовольства призводить до того, що сільськогосподарська продукція і продовольство все більше стає одним з основних механізмів дії політичного і економічного впливу на міжнародні відносини. Ці причини обумовили необхідність реалізації сучасної державної агропродовольчої політики, а також подальше вдосконалення механізму регулювання ринку сільськогосподарської продукції. В контексті даної проблеми важливими задачами являються збільшення частки вітчизняної сільськогосподарської продукції на внутрішньому ринку, створення умов для забезпечення конкурентоспроможності і росту експорту, імпортозаміщення, приваблення інвестицій, розвиток товаропровідної мережі, підтримання дохідності українських сільгосптоваровиробників.

Сутність, значення і особливості ринку сільськогосподарської продукції проявляються за допомогою спецефічних функцій, серед яких найважливішими являються наступні: задоволення потреб населення в продуктах харчування; формування асортименту, кількості і якості продукції, забезпечуючи максимально повне задоволення платоспроможного попиту споживачів на продукти харчування; розподіл продукції між різними соціальними, віковими групами населення; надходження грошових ресурсів для нового виробничого циклу і розширення виробництва; стимулювання розвитку технологій виробництва, зберігання та переробки продукції в тому числі в зв'язку зі змінами уподобань населення і культури споживання.

Основні положення організації і регулювання ринку сільськогосподарської продукції припускають [1]:

– стабілізацію і забезпечення конкурентоспроможності, дохідності товаровиробників, задоволення потреб в високоякісних продовольчих ресурсах, досягнення їх фізичної і економічної доступності;

– розгляд рівня і динаміки платоспроможного попиту, ємності і структури ринку сільськогосподарської продукції в якості зовнішніх факторів (в методологічних аспектах таке розмежування важливе для наукового

обґрунтування організаційно-економічного впливу органів державного управління на товаровиробників);

- стимулювання просування сільськогосподарської продукції з регіонів виробництва до регіонів споживання;

- збільшення частки вітчизняної сільськогосподарської продукції на внутрішньому ринку;

- згладжування сезонних коливань цін на сільськогосподарську продукцію и продукти переробки для виробників і споживачів;

- створення умов для збільшення експорту сільськогосподарської продукції;

- розвиток товаропровідної інфраструктури на внутрішньому ринку.

Регіональний ринок сільськогосподарської продукції розглядається як система економічних відносин, виробничих і організаційних взаємозв'язків, направлення на забезпечення еквівалентного обміну при формуванні, розподілі і споживанні сільськогосподарської продукції і продовольчої сировини, їх конкурентоспроможності і стійкого просування до споживача в об'ємах і якості, необхідних для задоволення раціональних потреб всіх соціальних груп населення.

Сутність регіонального ринку сільськогосподарської продукції доцільно розглядати з декількох позицій: посилення соціально-економічної орієнтації його відтворення і пріоритету громадських потреб; реалізація інноваційного механізму для забезпечення виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства; забезпечення сучасних критеріїв і пріоритетних параметрів сільськогосподарської продукції, як сировини і продовольства з урахуванням потреб продовольчої доктрини; підвищення соціально-економічної ефективності формування ресурсів сільськогосподарської продукції і продовольства в довгостроковому періоді [2].

В розвитку вітчизняного ринку сільськогосподарської продукції є специфічні особливості, що потребують розвитку ефективної системи його організації і регулювання. Галузева специфіка ринку сільськогосподарської продукції обумовлена: низькою ціновою еластичністю попиту в зв'язку з тим, що він передбачає щоденне нормоване споживання; певним дефіцитом продовольчої сировини; залежністю країни від імпорту сільськогосподарської сировини і продовольства; структурою і рівнем споживання сільськогосподарської продукції населенням, істотно впливають на здоров'я і працездатність нації; циклічним характером виробництва сільськогосподарської продукції, оснований на процесах біологічного відтворення; різним рівнем розвитку конкурентної середовища в галузях, постачаючи товарні ресурси товаровиробникам і купуючи їх продукцію [3].

Територіальна специфіка ринку сільськогосподарської продукції обумовлена перш за все природно-кліматичними відмінностями регіонів, національними традиціями споживання продуктів харчування, диференційованим рівнем доходу населення на різних територіях, а також різним рівнем розвитку інфраструктури ринку сільськогосподарської продукції в регіонах.

В плані конкурентоспроможності ринок сільськогосподарської продукції слід розглядати, як систему економічних відносин, що забезпечує отримання прибутку на основі ефективної взаємодії її виробників, оптово-роздрібною торгівлі і споживача, а також здатну задовольняти суспільні потреби з урахуванням росту фізичної та економічної доступності продовольчих ресурсів, високого рівня їх споживчих властивостей сучасних вимог організації товароруку.

В результаті дослідження визначено зміст організації і регулювання ринку сільськогосподарської продукції, який розглядається перш за все, як програма цілеспрямованої інноваційної діяльності по створенню організаційно-економічного механізму дії на процес виробництва, обмін і просування сільськогосподарської продукції, забезпечуючи досягнення її конкурентоспроможного стану за основними критеріями, такими як якість продукції і екологічна безпека, ресурсомісткість і затратність, цінова характеристика, ємність ринку, об'єм пропозицій і платоспроможного попиту, фізична і економічна доступність, параметри освоєння нових сегментів ринку, об'єм виробництва з розрахунку на душу населення, питома вага продукції вітчизняного виробництва в загальному об'ємі товарних ресурсів внутрішнього ринку. І все це в цілях посилення конкурентного потенціалу регіонів і виконання вимог доктрини продовольчої безпеки країни. Організаційно-економічній вплив на функціонування ринку сільськогосподарської продукції повинно припускати його структуризацію, як послідовний процес, що складається з декількох функціональних стадій кожна з якої доповнює іншу і є умовою її актуалізації, характеризується особистими задачами, критеріями і параметрами (рис.1.) [4].

Формування сучасної концепції організації і регулювання ринку сільськогосподарської продукції повинно передбачати використання стратегічних сегментів і виділення стратегічних зон господарювання і визначення їх ресурсів. Вони можуть розглядатись в якості пріоритетних елементів організації досліджуваного ринку з позиції реалізації нових тенденцій і можливостей його розвитку, а також необхідності диференціації умов функціонування і досягнення нових індикаторів.

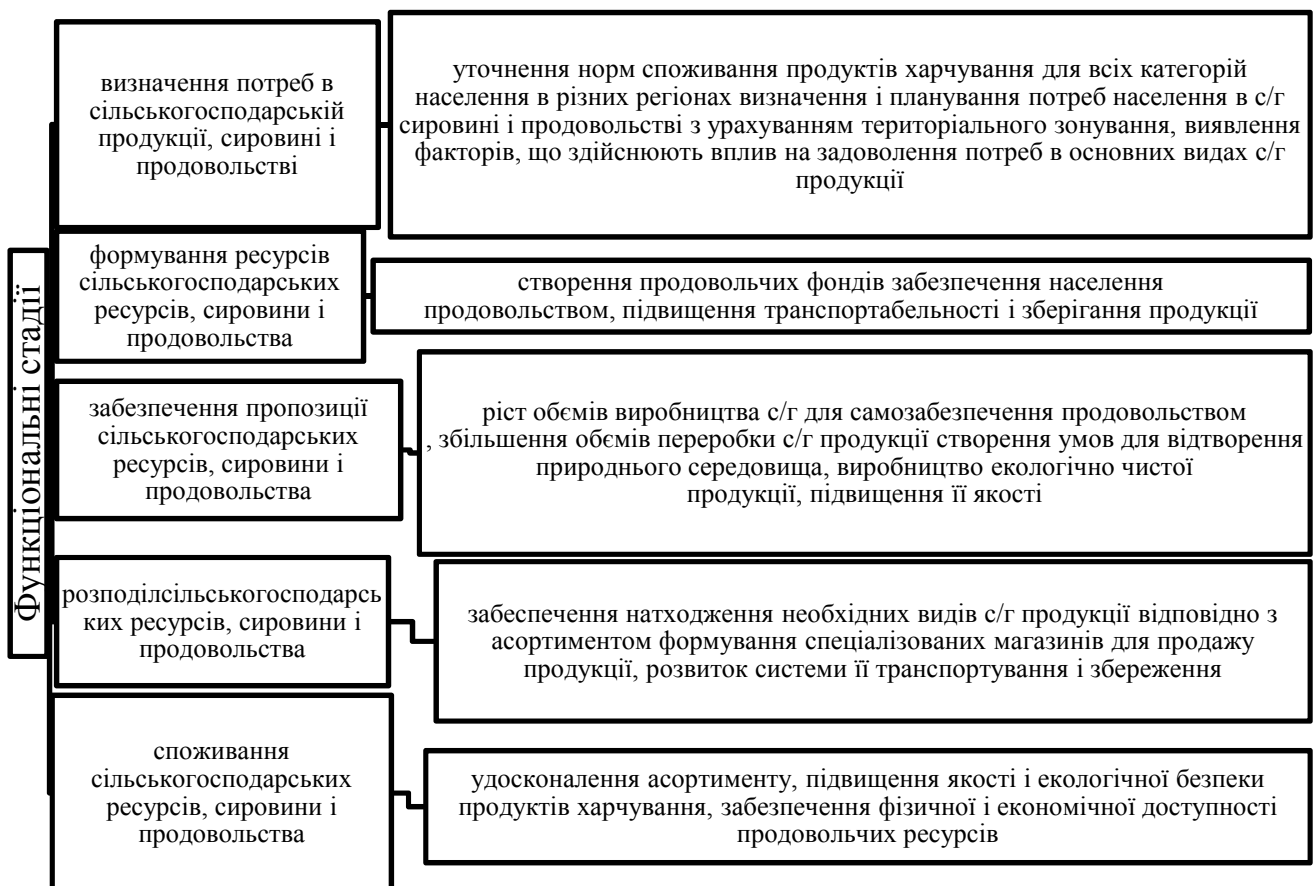

Рис.1. Структуризація процесу організаційно-економічного впливу на функціонування ринку сільськогосподарської продукції

Територіальна специфіка ринку сільськогосподарської продукції обумовлена перш за все природно-кліматичними відмінностями регіонів, національними традиціями споживання продуктів харчування, диференційованим рівнем доходу населення на різних територіях, а також різним рівнем розвитку інфраструктури ринку сільськогосподарської продукції в регіонах [5].

В процесі досягнення цільових параметрів попиту і пропозиції сільськогосподарської продукції слід виділити стратегічні зони господарювання орієнтовані: на зріст пропозиції сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства; на ефективну реалізацію сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства; на забезпечення формування ресурсів сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства; на активізацію зовнішньоекономічних і міжрегіональних зв'язків; на підвищення доступності сільськогосподарської продукції, сировини і продовольства; на зниження ризиків господарюючих суб'єктів ринку.

Таким чином, проблема організації і регулювання ринку сільськогосподарської продукції потребує застосування програмно-цільового

підходу при розробці і реалізації цільових програм з розвитку спеціалізованих ринків сільськогосподарської сировини і продовольства в цілях забезпечення росту ефективності в системі «виробництво-переробка-реалізація споживання», досягнення цільових параметрів і стратегічної конкурентоспроможності ринку сільськогосподарської продукції.

Список використаних джерел:

1. Коломицева О.В., Шевченко Н.В. Маркетинговий вплив у системі державного регулювання продовольчої сфери регіону // Науковий вісник Полтавського національного технічного університету ім. Юрія Кондратюка. №4(59) – 2016. – С. 41-45.

2. Коломицева О.В., Шевченко Н.В. Розвиток інформаційної інфраструктури продовольчого ринку в контексті міжрегіонального співробітництва // Науковий журнал «Економіка та право». Серія: Економіка. №1(46). – Київ, 2017. – С.74-81.

3. Magesa M. Agricultural Market Information Services in Developing Countries: A Review / M. Magesa, M. Kisangiri, J. Ko // Advances in Computer Science: an International Journal. –2014. – Vol. 3 (3), No. 9. – P. 38-47.

4. Левків Г. Я. Формування механізму інноваційного забезпечення маркетингового менеджменту на підприємствах АПК / Г. Я. Левків, А. В. Портнова, А.М. Каньоса // Вісник Хмельницького національного університету. – 2014. – Т. 2, № 2. – С. 98-102.

5. Белікова Н. В. Інноваційні напрями розвитку маркетингу в сфері агропромислового комплексу / Н. В. Белікова // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Ч. 4, вип. 6. – С. 15-18.

Наукове електронне видання

**НАУКОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ
ЗНАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

**Збірник тез наукових робіт учасників
II Міжнародної науково-практичної конференції
20-22 квітня 2018 р.
м. Черкаси**

Технічний редактор *К. Давиденко*.

Формат 60x84 1/16. Гарн. Times New Roman.
Обл.-вид. арк. 4,1. Зам. № 18-229.

Черкаський державний технологічний університет
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 896 від 16.04.2002 р.
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.

Редакційно-видавничий відділ ЧДТУ red_vidav@chdtu.edu.ua